

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۶ تیر ماه ۱۴۰۴

(آزمون جامع (هدیه))

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۲۱۰

ریاضی

۱- گزینه «۲»

(سعید عزیزفانی)

ریشه‌های معادله را α و β در نظر می‌گیریم و داریم:

$$(3\alpha + 2) + (3\beta + 2) = 16 \Rightarrow 3\alpha + 3\beta + 4 = 16$$

$$\Rightarrow 3(\alpha + \beta) = 12$$

$$\Rightarrow \alpha + \beta = 4$$

$$\Rightarrow S = -\frac{b}{a} = \frac{-(-4m)}{3} = 4 \Rightarrow m = 3$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۲)

۲- گزینه «۳»

(سعید عزیزفانی)

چون ریشه‌ها معکوس هم هستند، پس حاصل ضرب آن‌ها یک می‌شود:

$$\frac{c}{a} = 1 \Rightarrow c = a$$

در این معادله $a = 3$ و $c = m^2 - 1$ است؛ بنابراین:

$$m^2 - 1 = 3 \Rightarrow m^2 = 4 \Rightarrow m = \pm 2$$

به‌ازای $m = \pm 2$ ، $\Delta > 0$ است پس هر دو قابل قبول می‌باشند.

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۲)

۳- گزینه «۴»

(مهمربابرهیم توزنده‌بانی)

ابتدا مجموعه مورد نظر باید تابع باشد؛ بنابراین داریم:

$$d - b = b \Rightarrow d = 2b, \begin{cases} (2b, 1) \in f \\ (d, c) \in f \end{cases} \Rightarrow c = 1$$

$$\{(2b, 1), (a+1, a-b), (0, b)\}$$

حال این تابع باید دو عضو داشته باشد، بنابراین حالات زیر امکان‌پذیر است:

$$\text{غقی} \Rightarrow \begin{cases} b = 0 \\ b = 1 \end{cases} \Rightarrow (2b, 1) = (0, b) \Rightarrow (1)$$

$$(2) \begin{cases} a - b = b \\ 1 + a = 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a = -1 \\ b = -\frac{1}{2} \end{cases} \Rightarrow \text{چون } a, b > 0 \text{ غقی}$$

$$(3) \begin{cases} a - b = 1 \\ 1 + a = 2b \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} b = 2 \\ a = 3 \end{cases} \Rightarrow a + b = 5$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۴۰ تا ۵۴)

۴- گزینه «۲»

(امیررضا ذاکر زاده)

برای به‌دست آوردن مساحت مثلث ABC ابتدا طول قاعده AB را به‌دست می‌آوریم.

نقاط A و B محل برخورد سهمی با محور x ها هستند؛ بنابراین داریم:

$$-x^2 + 2x = 0 \Rightarrow x(-x + 2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x_A = 0 \\ x_B = 2 \end{cases} \Rightarrow AB = 2 = \text{قاعده}$$

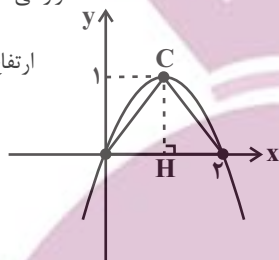
همچنین برای به‌دست آوردن ارتفاع مثلث، باید عرض نقطه C را که همان عرض رأس سهمی است، محاسبه کنیم.

$$x_{\text{رأس}} = -\frac{b}{2a} \Rightarrow x_{\text{رأس}} = \frac{-2}{-2} = 1 \xrightarrow{\text{داخل تابع قرار می‌دهیم}}$$

$$y_{\text{رأس}} = -(1)^2 + 2(1) = 1 = CH = \text{ارتفاع}$$

$$\text{مساحت} = \frac{\text{قاعده} \times \text{ارتفاع}}{2} = \frac{1 \times 2}{2} = 1$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۲ تا ۷۲)

۵- گزینه «۲»

(مهمربابرهیم)

سن افراد یک متغیر کمی است، زیرا قابل جمع، تفریق و معدل‌گیری است پس (الف) درست است.

جمع‌آوری اطلاعات مربوط به سن تماشاگران از طریق مصاحبه انجام می‌شود.

میانگین سن کل تماشاگران می‌تواند به‌عنوان پارامتر جامعه در نظر گرفته شود؛ نه میانگین ۱۰۰ نفر انتخابی که آماره است، پس (پ) هم نادرست است.

میانگین سن نمونه‌ای از جامعه که اینجا گفته شده ۱۰۰ نفر می‌تواند به‌عنوان آماره در نظر گرفته شود؛ پس (الف) و (ت) درست است.

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۷۲ تا ۸۴)

۶- گزینه «۲»

(مهمربابرهیم)

می‌دانیم ۹۶ درصد داده‌ها در فاصله $(\bar{x} - 2\sigma, \bar{x} + 2\sigma)$ قرار دارند. بنابراین:

$$(22, 28) = (25 - 3, 25 + 3)$$

$$\Rightarrow 2\sigma = 3 \Rightarrow \sigma = 1.5 \Rightarrow \sigma^2 = 2.25$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۹۱ تا ۹۳)

۷- گزینه «۴»

در گام اول، پس از مرتب کردن داده‌ها، می‌دانیم که Q_1 و Q_3 روی جعبه هستند و جزء داده‌های داخل جعبه حساب نمی‌شوند. بنابراین میانگین داده‌های داخل جعبه برابر است با:

$$11, 12, 14, \boxed{17, 23, 23, 25, 26, 30}, 31, 32, 39$$

$$\bar{X} = \frac{17 + 23 + 23 + 25 + 26 + 30}{6} = \frac{144}{6} = 24$$

میانۀ داده‌های داخل جعبه هم برابر است با:

$$17, 23, 23, 25, 26, 30$$

$$Q_2$$

$$Q_2 = \frac{23 + 25}{2} = \frac{48}{2} = 24$$

$$\bar{X} - Q_2 = 24 - 24 = 0$$

در نتیجه:

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۰۹)

۸- گزینه «۲»

متغیر سوم در نمودار حبابی، متناسب با مساحت دایره‌ها هستند، پس با توجه به فرمول مساحت دایره، $\pi \times R^2$ داریم:

$$\frac{\text{مساحت دایره } B}{\text{مساحت دایره } A} = \frac{\text{درآمد فرد } B}{\text{درآمد فرد } A} \Rightarrow \frac{B}{A} = \frac{r}{r'} \Rightarrow r = 3r'$$

$$= \frac{\pi \times r'^2}{\pi r^2} = \frac{r'^2}{r^2} = \frac{r'^2}{(3r')^2} = \frac{r'^2}{9r'^2} = \frac{1}{9}$$

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۱۰ تا ۱۱۲)

۹- گزینه «۲»

(علیرضا عبیدی)

$$1) (p \wedge \sim q) \vee (p \wedge q) \equiv p \wedge (q \vee \sim q) \equiv p \wedge T \equiv p \quad \times$$

قانون پخش

فرض کنیم $p \wedge q$ هم‌ارز t باشد. داریم:

$$2) \underbrace{(p \wedge q)}_t \wedge \underbrace{[(p \wedge q) \vee r]}_t \equiv t \wedge (t \vee r) = t = p \wedge q \quad \checkmark$$

$$3) \underbrace{[(\sim p \vee T)]}_T \wedge \underbrace{(p \vee \sim p)}_T \wedge q = (T \wedge T) \wedge q \equiv T \wedge q \equiv q \quad \times$$

$$4) \underbrace{p \vee (q \wedge r)}_T \equiv (p \vee q) \wedge (p \vee r) \quad \times$$

قانون پخش

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۱ تا ۱۱)

۱۰- گزینه «۱»

(امیررضا زاکر زاده)

چون تابع f تابع ثابت است، پس باید ضریب x صفر باشد.

$$f(x) = (2a - 1 + a)x + a - 1 \Rightarrow f(x) = (3a - 1)x + a - 1$$

$$3a - 1 = 0 \Rightarrow a = \frac{1}{3} \Rightarrow f(x) = \frac{1}{3}x - 1 = -\frac{2}{3}$$

$$g(x) = 6\left(\frac{1}{3}\right)x + 2 \Rightarrow g(x) = 2x + 2$$

$$f(5) + g(1) = -\frac{2}{3} + 4 = \frac{10}{3}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

۱۱- گزینه «۱»

(امیر محمودیان)

ابتدا ضابطه تابع $g(x)$ را به دست می‌آوریم: چون از ضابطه اول (خط سمت چپ) ۲ نقطه مشخص است، از آن شروع می‌کنیم:

$$A(-1, 0), B(0, 2) \Rightarrow m = \frac{2 - 0}{0 - (-1)} = 2$$

$$\Rightarrow y = 2x + h \xrightarrow{h=2} y = 2x + 2$$

در محل تعویض ضابطه‌ها (نقطه متعلق به هر ۲ ضابطه) عرض نمودار برابر ۵ است. پس طول آن را به دست می‌آوریم:

$$y = 5 \Rightarrow 5 = 2x + 2 \Rightarrow 2x = 3 \Rightarrow x = \frac{3}{2}$$

حال با ۲ نقطه $C\left(\frac{3}{2}, 5\right)$ و $D\left(\frac{23}{2}, 0\right)$ ضابطه دوم را محاسبه می‌کنیم:

$$m = \frac{5 - 0}{\frac{3}{2} - \frac{23}{2}} = \frac{5}{-20} = -\frac{1}{4} \Rightarrow y = -\frac{1}{4}x + h \xrightarrow{\left(\frac{3}{2}, 5\right)} h = \frac{23}{4}$$

$$5 = -\frac{1}{4} \times \frac{3}{2} + h \Rightarrow 5 = -\frac{3}{8} + h \Rightarrow h = 5 + \frac{3}{8} \Rightarrow h = \frac{43}{8}$$

$$y = -\frac{1}{4}x + \frac{43}{8} \Rightarrow g(x) = \begin{cases} 2x + 2, & x < \frac{3}{2} \\ -\frac{1}{4}x + \frac{43}{8}, & x \geq \frac{3}{2} \end{cases}$$

$$D_g = R, D_f = \left\{-\frac{3}{2}, 2, 4\right\} \Rightarrow D_f \cap D_g = \left\{-\frac{3}{2}, 2, 4\right\}$$

$$(f + g)\left(-\frac{3}{2}\right) = f\left(-\frac{3}{2}\right) + g\left(-\frac{3}{2}\right) = 1 + 2\left(-\frac{3}{2}\right) + 2 = 1 - 3 + 2 = 0$$

$$(f + g)(2) = f(2) + g(2) = -4 + \left(-\frac{1}{4}\right) \times 2 + \frac{43}{8}$$

$$= -4 - 1 + \frac{43}{8} = \frac{3}{8}$$

$$(f + g)(4) = f(4) + g(4) = -2 + \left(-\frac{1}{4}\right)(4) + \frac{43}{8}$$

$$= -2 - 1 + \frac{43}{8} = \frac{7}{8}$$

$$R_{f+g} = \left\{0, \frac{3}{8}, \frac{7}{8}\right\} = \text{مجموع اعضای برد} = 0 + \frac{3}{8} + \frac{7}{8} = \frac{10}{8} = \frac{5}{4}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳ و ۳۴ تا ۵۴)

۱۲- گزینه «۳»

(ابوالفضل بویاری)

برای اینکه تابع $f(x)$ پلکانی باشد، باید ضریب x در هر دو ضابطه برابر با صفر شود:

$$2b + 7 = 0 \Rightarrow b = -\frac{7}{2}$$

$$\frac{3a + 6}{2} = 0 \Rightarrow 3a + 6 = 0 \Rightarrow 3a = -6 \Rightarrow a = -2$$

$$f(x) = \begin{cases} 2a, & x \geq 2 \\ -\frac{b}{2}, & x < 2 \end{cases} \xrightarrow{\substack{a=-2 \\ b=-\frac{7}{2}}} f(x) = \begin{cases} -4, & x \geq 2 \\ \frac{7}{4}, & x < 2 \end{cases}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۴ و ۳۷)

۱۳- گزینه «۱»

(امسان غنی زاده)

$$\begin{aligned} f(t) &= c(1+r)^t \Rightarrow 6400 = 2500(1+r)^2 \\ \Rightarrow (1+r)^2 &= \frac{6400}{2500} \Rightarrow (1+r)^2 = \frac{64}{25} \\ \Rightarrow 1+r &= \frac{8}{5} \Rightarrow r = \frac{8}{5} - 1 = \frac{3}{5} \\ \Rightarrow \text{درصد تورم} &= \frac{3}{5} \times 100 = 60\% \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۱۰۲ تا ۱۰۴)

۱۴- گزینه «۳»

(علی شهرابی)

تعداد کل حالات پرتاب سه تاس برابر است با:

$$n(S) = 6^3$$

متمم پیشامد «حداقل ۱ تاس مضرب ۳ باشد»، پیشامد «هر سه تاس مضرب ۳ نباشند» است.

تعداد اعضای A' را حساب می‌کنیم:

$$n(A') = 4 \times 4 \times 4 = 4^3$$

پس:

$$P(A') = \frac{n(A')}{n(S)} = \frac{4^3}{6^3} = \left(\frac{4}{6}\right)^3 = \left(\frac{2}{3}\right)^3 = \frac{8}{27}$$

در نتیجه:

$$P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{8}{27} = \frac{19}{27}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۷)

۱۵- گزینه «۳»

(مهمیر پیریایی)

$$\binom{n}{2} = \frac{n!}{(n-2)! \times 2!}$$

$$\Rightarrow \frac{n(n-1)}{2} = 10 \Rightarrow n(n-1) = 20 = 5 \times 4 \Rightarrow n = 5$$

مجموعه $2n-3$ عضوی در واقع $2 \times 5 - 3 = 7$ عضو دارد. بنابراین تعداد

زیرمجموعه‌های ۳ عضوی آن برابر است با:

$$\binom{7}{3} = \frac{7!}{(7-3)! \times 3!} = \frac{7 \times 6 \times 5 \times 4!}{4! \times 3 \times 2 \times 1} = 35$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

۱۶- گزینه «۳»

(امیر محمودیان)

ارتباط بین جمله سوم و ششم بیان شده است. پس اگر $a_3 = x$ باشد داریم:

$$n=3 \Rightarrow a_3 = 2a_2 - 4 \xrightarrow{a_2=x} a_3 = 2x - 4$$

$$n=4 \Rightarrow a_4 = 2a_3 - 4 \xrightarrow{a_3=2x-4} a_4 = 2(2x-4) - 4 = 4x - 12$$

$$a_4 = 2(2x-4) - 4 = 4x - 12$$

$$n=5 \Rightarrow a_5 = 2a_4 - 4 \xrightarrow{a_4=4x-12} a_5 = 2(4x-12) - 4 = 8x - 28$$

$$a_5 = 2(4x-12) - 4 = 8x - 28$$

حال طبق اطلاعات مسئله، معادله زیر را تشکیل می‌دهیم:

$$a_5 = a_3 + 28 \Rightarrow 8x - 28 = x + 28 \Rightarrow 7x = 56 \Rightarrow x = 8$$

حال دو جمله اول را با داشتن $a_3 = 8$ به دست می‌آوریم.

$$n=1 \Rightarrow a_1 = 2a_1 - 4$$

$$n=2 \Rightarrow a_2 = 2a_1 - 4 \xrightarrow{a_1=8} a_2 = 12$$

$$8 = 2a_2 - 4 \Rightarrow 2a_2 = 12 \Rightarrow a_2 = 6$$

$$\Rightarrow a_2 = 2a_1 - 4 \Rightarrow 6 = 2a_1 - 4 \Rightarrow 2a_1 = 10 \Rightarrow a_1 = 5$$

$$a_1 + a_2 = 5 + 6 = 11$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطبی، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

۱۷- گزینه «۴»

(فرشید کریمی)

ابتدا اطلاعات داده شده در صورت سؤال را می‌نویسیم:

$$a_7 = 4a_3$$

جملات را باز می‌کنیم:

$$a_1 + 6d = 4(a_1 + 2d) \Rightarrow a_1 + 6d = 4a_1 + 8d$$

$$\Rightarrow 3a_1 = -2d \Rightarrow a_1 = -\frac{2}{3}d$$

در خواسته سؤال در کسر $\frac{d}{a_1 + d}$ به جای $a_1 = -\frac{2}{3}d$ را قرار می‌دهیم:

$$\frac{d}{-\frac{2}{3}d + d} = \frac{d}{\frac{1}{3}d} = \frac{\frac{1}{3}d}{\frac{1}{3}d} = \frac{\frac{1}{3}d}{\frac{1}{3}d} = 3$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطبی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

۱۸- گزینه «۲»

(آروین حسینی)

جمله ششم، ۷۲ واحد بیشتر از جمله پنجم است، پس:

$$a_6 - a_5 = 72 \Rightarrow a_1 r^5 - a_1 r^4 = 72$$

$$\xrightarrow{\text{فکتوراز}} a_1 r^4 (r - 1) = 72 \quad (1)$$

جمله چهارم، ۸ واحد بیشتر از جمله سوم است، پس:

$$a_4 - a_3 = 8 \Rightarrow a_1 r^3 - a_1 r^2 = 8$$

$$\xrightarrow{\text{فکتوراز}} a_1 r^2 (r - 1) = 8 \quad (2)$$

حال طرفین دو معادله (۱) و (۲) را بر هم تقسیم می‌کنیم:

$$\frac{a_1 r^4 (r-1)}{a_1 r^2 (r-1)} = \frac{72}{8} \Rightarrow r^2 = 9 \Rightarrow r = \pm 3$$

طبق صورت سؤال، جملات دنباله مثبت هستند، پس باید $r > 0$ باشد و فقط $r = 3$ قابل قبول است.

با جایگذاری $r = 3$ در معادله دوم مقدار a_1 را به دست می‌آوریم:

$$a_1 r^2 (r-1) = 8 \xrightarrow{r=3} a_1 \times 9(3-1) = 8 \Rightarrow a_1 = \frac{8}{18} = \frac{4}{9}$$

حال با استفاده از $a_1 = \frac{4}{9}$ و $r = 3$ مقدار جمله سوم را تعیین می‌کنیم:

$$a_3 = a_1 \times r^2 = \frac{4}{9} \times (3)^2 = \frac{4}{9} \times 9 = 4$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۲ تا ۸۴)

۱۹- گزینه «۲»

(ابوالفضل بهاری)

$$\sqrt[5]{128} \times \sqrt[5]{8} = \sqrt[5]{1024} = \sqrt[5]{2^{10}} = 2^2 = 4$$

$$\frac{1}{2} \sqrt{392} = \frac{1}{2} \sqrt{196 \times 2} = \frac{1}{2} \sqrt{14^2 \times 2} = \frac{14}{2} \sqrt{2} = 7\sqrt{2}$$

$$4 - 7\sqrt{2} - 4 + 7\sqrt{2} = 0$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۸۶ تا ۹۴)

۲۰- گزینه «۳»

(مهمبر ممیری)

در مقایسه رشد تابع‌های نمایی داریم؛ برای x های مثبت $(y = a^x)$ هر چه پایه بزرگتر باشد، نمودار تابع بالاتر قرار می‌گیرد و برای x های منفی کاملاً برعکس است.

به بررسی گزینه‌ها می‌پردازیم:

$$a > b \Rightarrow a - b > 0$$

گزینه «۱»:

$$d > c \Rightarrow d - c > 0$$

گزینه «۲»:

$$d < a \Rightarrow d - a < 0$$

گزینه «۳»:

$$b > c \Rightarrow b - c > 0$$

گزینه «۴»:

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۹۷ تا ۱۰۲)

زبان و ادبیات فارسی

۲۱- گزینه «۱»

(سیدعلیرضا علویان)

فارسی میانه به دو گروه پهلوی و پارتی تقسیم می‌شود.

آثار برجامانده از زبان فارسی باستان، فرمان‌ها و نامه‌های شاهان هخامنشی است که به خط میخی نوشته شده‌اند.

فارسی دری یا نو با کنارگذاشتن برخی از صداها و زبان عربی الفبای آن را پذیرفت.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۰)

۲۲- گزینه «۳»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: ابن‌یمین قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است.

گزینه «۲»: سلمان ساوجی در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشت.

گزینه «۴»: شاه نعمت‌الله ولی از شاعران قرن نهم است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۹)

۲۳- گزینه «۲»

(شیوا نظری)

موارد «ب، ج و ه» نادرست‌اند:

ب) تشکیل اولین کنگره نویسندگان و شاعران در دوره دوم بود، اما شعر نو حماسی یا سمبولیسم اجتماعی در دوره سوم، پس از وقایع کودتای ۲۸ مرداد و پیدایش نوعی سرخوردگی و یأس در بین روشنفکران و شعرا، رواج یافت.

ج) دوران مقاومت در ادبیات فارسی بعد از خرداد ۱۳۴۲ شکل گرفت.

ه) جریان نوگرایی شعری نیما با سرایش ققنوس در ۱۳۱۶ تثبیت شد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۶۹، ۷۰ و ۷۳)

۲۴- گزینه «۳»

(شیوا نظری)

متن از چهار مقاله نظامی عروضی است. این اثر از آثار دوره دوم ادبیات فارسی (سبک عراقی) است. از ویژگی‌های آن می‌توان به حذف افعال به قرینه (... در غایت ساختگی بود؛ خزاین آراسته [بود] و لشکر جرار [بود] و بندگان فرمانبردار [بودند]) و استفاده از آرایه‌هایی چون سجع (جرار و فرمانبردار - کردی و رفتی) اشاره کرد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه ۸۵)

۲۵- گزینه «۴»

(شیوا نظری)

«شمس و طغرا» رمانی است نوشته محمدباقر میرزاخسروی. میرزا حسن‌خان بدیع‌رمان‌های «شمس‌الدین و قمر» و «داستان باستان» را نوشته است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۹ و ۲۰)

۲۶- گزینه «۴»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: به کارگیری حرف نشانه «مر» در کنار مفعول جمله کم شده است.

گزینه «۲»: چارچوب زبان همان چارچوب زبان فارسی قدیم، یعنی زبان سبک خراسانی است که تا حدودی مختصات جدید یافته است.

گزینه «۳»: عبارت موجود در این گزینه مربوط به ویژگی‌های «ادبی» شعر عراقی است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

(مجتبی فخرهاری)

۲۷- گزینه ۲»

(یاسین مهریان)

موارد «ب» و «د» نادرست‌اند:

«ب»: «جامع عباسی» به نثر ساده نگارش یافته است.

«د»: «حبیب‌السیر» به نثر بینابین نگارش یافته است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۸۳ و ۸۴)

۲۸- گزینه ۱»

(مفسن امیری)

در نثر دوره سامانی از لغات عربی کمتر بهره گرفته شده است. در این سبک

لغات کم کاربرد فارسی در مقایسه با دوره‌های بعد بیشتر است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۶۳، ۶۵، ۸۳ و ۸۴)

۲۹- گزینه ۳»

(سیرعلیرضا علویان)

تفکر انسان‌گرایانه (اومانیزم) در نثر پیش از انقلاب دیده می‌شد و بعدها هم

در نثر دوره انقلاب گاهی به صورت کم‌رنگ دیده می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۰)

۳۰- گزینه ۴»

(سیرعلیرضا امیری)

در بیت گزینه ۴، دو مصراع مصداقی از هم هستند.

در سایر ابیات، استقلال معنایی در هر مصراع دیده نمی‌شود.

توضیح نکته درسی:

هرگاه در مصراع دوم استعاره مصرح‌های وجود داشته باشد که مشابه آن در

مصراع نخست مشهود باشد، اسلوب معادله منتفی است. (مثل گزینه‌های ۲ و ۳)

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی، صفحه‌های ۱۱۴ و ۱۱۵)

۳۱- گزینه ۴»

(مفسن امیری)

تشبیه: تشبیه لب معشوق (سرچشمه نوش و مرجان) به نبات و آب حیات

استعاره: سرچشمه نوش و مرجان جان‌افزا (استعاره از لب یار)

جناس: آب (ابرو) آب (مایع خوراکی)

واج‌آرایی: تکرار واج‌های «م، ا، ب» در آغاز مصراع دوم، «مردۀ مرجان

جان‌افزای تو»

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۳۲- گزینه ۳»

(هومن نمازی)

«لعل» استعاره از لب است. در هر دو مصراع، تشبیه فشرده غیراضافی

(اسنادی) وجود دارد: لعل مانند باده در قدح است، مهر تو مانند گنج است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «چشم میگون» تشبیه دارد / هیچ استعاره‌ای موجود نیست.

گزینه ۲: «سروقدان» تشبیه درون‌واژه‌ای دارد.

گزینه ۴: «شراب عشق» اضافه تشبیهی است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان و بدیع، ترکیبی)

۳۳- گزینه ۱»

(سیرعلیرضا امیری)

مجاز: «یک عمر» مجاز از زمان طولانی / جناس: شیرین (بانوی ارمنی) و

شیرین (گوارا) / ایهام تناسب: استفاده از واژه «شیرین» در مصراع دوم با

معنای «گوارا» با وجود تناسب معنایی ثانویه آن (شیرین‌بانو) با لقب فرهاد

کوهکن / حس‌آمیزی: جان شیرین

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع، ترکیبی)

۳۴- گزینه ۱»

(یاسین مهریان)

اینکه صلح بتان، جنگ باشد: پارادوکس / فاقد مجاز

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «هوا»: ۱- هوس، ۲- فضا / تشبیه: چو پروانه ...

گزینه ۳: مجاز به علاقه شباهت: «ترگس»: استعاره مصرحه از چشم و

«غنچه»: استعاره مصرحه از لب / موازنه: کلمات روبه‌روی دو مصراع، با

یکدیگر سجع متوازی و متوازن دارند.

گزینه ۴: استعاره: «لعل» استعاره از لب / حس‌آمیزی: شیرین‌بیان

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع، ترکیبی)

۳۵- گزینه ۴»

(سپار غلام‌پور سیوکی)

الف) «دور از تو» ایهام دارد: ۱- از تو دور باشد ۲- دوری از تو

ب) علت سخن گفتن عاشق درباره دیگران را این بیان کرده است که چون

دیگران بر سر زبان او هستند، از آن‌ها حرف می‌زند؛ اما معشوق در درون

جان او حضور دارد و از او سخن نمی‌گوید؛ که دلیل غیرواقعی برای بیان

خود آورده است.

ج) «طره» قسمت جلویی مو است که مجاز از کل مو می‌باشد.

همچنین «بو» در این بیت ایهام دارد: ۱- در معنی «امید» ۲- در معنی

«رایحه»

د) «چشم» و «دل» با «صحرائی پراشت» و «دریای پرآب» لف و نشر

می‌سازند.

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع، ترکیبی)

۳۶- گزینه ۴»

(سیرعلیرضا امیری)

معنای بیت «الف»: هرکسی که نام تو را بر زبان بگوید، مانند لاله خون جگر

بر دهان می‌برد. (مشبه: هر کس / مشبه‌به: لاله) / معنای بیت «ب»: رسیدن

به مجلس دریادلان ممکن نیست مگر اینکه با باره (اسب) خون مسیر را طی

کنیم. (مشبه: خون / مشبه‌به: باره) / معنای بیت «ج»: وقتی بهرام از آن کاخ

بیرون آمد، انگار از چشم او خون بارید (مشبه: خون / مشبه‌به: محذوف: باران

یا آسمان) / معنای بیت «د»: اکنون که شمشیر تو مانند ابر، خون می‌بارد،

سراسر جهان مانند بوستان ارم شده است. (مشبه: تیغ / مشبه‌به: ابر)

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه ۲۷)

۳۷- گزینه ۳»

(یاسین مهریان)

«رسید»: ردیف / «ی»: حرف الحاقی / «ام»: حروف اصلی؛ که طبق الگوی

«مصوت + صامت» است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «ست»: ردیف / «لا»: حرف اصلی؛ که تنها یک مصوت بلند،

اساس قافیه قرار گرفته است.

گزینه ۲: «ی»: حرف الحاقی / «و»: حرف اصلی؛ که تنها یک مصوت

بلند، اساس قافیه قرار گرفته است.

گزینه ۴: «وست»: حروف اصلی؛ که طبق الگوی «مصوت + صامت +

صامت» است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۲)

۳۸- گزینه ۴

(سیرعلیرضا امیری)

کلمات «طیبان» و «غریبان» قافیه هستند. «ان» الحاقی است. «یب» نیز حروف اصلی قافیه می‌باشد و حرف روی، آخرین حرف مشترک حروف اصلی قافیه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «ن» حرف روی است. «ه‌ها» الحاقی می‌باشد.

گزینه ۲: «ن» حرف روی است. «د» الحاقی می‌باشد.

گزینه ۳: «ن» حرف روی است. مصوت بلند «ی» الحاقی می‌باشد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه ۹۱)

۳۹- گزینه ۴

(سیرعلیرضا امیری)

تغییر کمیت مصوتی در ابیات دیده نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: در رکن دوم مصراع اول، اختیار «قلب» به کار رفته و رکن «مفاعیل»، تبدیل به «مفاعِلن» شده است.

گزینه ۲: در هجای دوم رکن دوم مصراع اول = (یک استخوان) و در هجای دوم رکن اول مصراع دوم = (ز آن) و هجای آخر رکن آخر مصراع سوم = (به است)، حذف همزه دیده می‌شود.

گزینه ۳: وزن رباعی قابلیت دسته‌بندی هجایی دوگانه را دارد.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر، ترکیبی)

۴۰- گزینه ۳

(هومن نمازی)

رکن پایانی این سروده، «فعِلن» است نه «فعِلن».

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۶)

۴۱- گزینه ۳

(سیار غلام‌پور سیوکی)

وزن مشترک مصراع صورت سؤال و بیت گزینه ۳، «مفاعِلن فعِلاتِن» مفاعِلن فعِلاتِن» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: وزن این بیت، «مفاعِلن مفاعِلن مفاعِلن» است.

گزینه ۲: وزن این بیت، «مفاعِلن فعِلاتِن مفاعِلن فعِلن» است.

گزینه ۴: وزن این بیت، «مفعول مفاعِلن مفعول مفاعِلن» است.

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر، ترکیبی)

۴۲- گزینه ۳

(مجتبی فراه‌دی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «فعِلاتِن فعِلاتِن فعِلاتِن فعِلاتِن»

گزینه ۲: «مفعِلن مفعِلن مفعِلن مفعِلن»

گزینه ۴: «مفاعِلن فعِلاتِن مفاعِلن فعِلاتِن»

(علوم و فنون ادبی، موسیقی شعر، ترکیبی)

۴۳- گزینه ۱

(سیرعلیرضا علویان)

بیت دارای وزنی دوری و ۲۸ هجاست که شامل ۷ هجای کوتاه و ۲۰ هجای بلند و یک هجای کشیده (بدون اعمال اختیارات) می‌باشد. تقطیع بیت:

این	خان	ن	ی	رن	دا	نست
-	-	U	U	-	-	U-

هر	جا	ک	ر	سی	بن	شین
-	-	U	U	-	-	-

ذر	مَج	ل	س	ما	نَب	وَد
-	-	U	U	-	-	-

با	لا	یی	ی	پا	یی	نی
-	-	-	U	-	-	-

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۴۷ تا ۴۹)

۴۴- گزینه ۴

(سیرعلیرضا امیری)

وزن بیت، «مفاعِلن فعِلاتِن مفاعِلن فعِلن» است؛ در پایان هر دو مصراع، رکن «فعِلن» تبدیل به «فعِلن» شده است. همچنین در رکن دوم مصراع دوم، «فعِلاتِن» تبدیل به «مفعولن» شده است؛ ۳ ابدال

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: وزن بیت، «مفاعِلن فعِلاتِن مفاعِلن فعِلن» است؛ در هر دو مصراع، «فعِلاتِن» در رکن دوم، تبدیل به «مفعولن» شده است؛ ۲ ابدال

گزینه ۲: وزن بیت، «مفاعِلن فعِلاتِن مفاعِلن فعِلن» است؛ در رکن دوم مصراع اول، «فعِلاتِن» تبدیل به «مفعولن» شده است؛ در رکن آخر مصراع دوم، «فعِلن» تبدیل به «فعِلن» شده است؛ ۲ ابدال

گزینه ۳: وزن بیت، «مفاعِلن فعِلاتِن مفاعِلن فعِلن» است؛ در پایان هر دو مصراع، رکن «فعِلن» تبدیل به «فعِلن» شده است؛ ۲ ابدال

توجه: در کلمه «مستی»، اختیار کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند وجود دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۱۸۵)

۴۵- گزینه ۴

(سیرعلیرضا امیری)

در سطر (بند) پنجم، حذف همزه دیده نمی‌شود.

(علوم و فنون ادبی، قافیه، موسیقی شعر و برید، ترکیبی)

۴۶- گزینه ۳

(سیرمهر هاشمی)

بیت «الف»: اشاره به واقعه کربلا و تازاندن اسبان بر پیکر شهیدان کربلاست. امام حسین (ع) به خورشید (خور) تشبیه شده‌اند و شاعر، مرثیه‌ای برای ایشان سروده است.

بیت «د»: اگر گفتم تو مانند حور زیبا هستی پوزش می‌خواهم، زیرا تو زیباتری.

بیت «ج»: در این بیت تاخت‌وتاز اسبان در میدان جنگ با استفاده از اغراق (غلو) توصیف شده است. زمین از تاخت‌وتاز اسب‌های جنگی به جوش آمده و فغان و فریاد جنگاوران به ابر رسیده است.

بیت «ب»: اگر سر من هم برود (بمیرم)، دست از پیمانی که با تو بسته‌ام برنمی‌دارم.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهومی، صفحه‌های ۲۱، ۲۲، ۲۳ و ۲۷)

۴۷- گزینه «۴»

(فره‌ار فروزان‌کیا)

مفهوم کلی بیت صورت سؤال: بوسه یار، آرامش و قدرتی سلیمان‌وار می‌بخشد؛ این مفهوم در بیت چهارم مشهود نیست.

تشریح ابیات:

گزینه «۱»: حافظ در این بیت بر این باور است که از بوسه یار و کام‌خواهی از او به چنان قدرتی خواهد رسید که جهان به فرمان وی درمی‌آید. گزینه «۲»: حافظ در این بیت هم خاتم لعل یار را مایه افتخار خود می‌داند و آن را مانند «اسم اعظم» می‌داند که چون با اوست، از شیطان و اهریمن باکی ندارد.

گزینه «۳»: امیر معزی در این بیت «مهر» یار را مانند «مهری» می‌داند که بر خاتم انگشتری سلیمان خورده است. پس این بیت نیز محبت معشوق را چون قدرت سلیمان دانسته است و با بیت صورت سؤال هم‌مفهوم است. گزینه «۴»: قآنی در این بیت توصیه می‌کند که یار چهره درخشان و زیبا را (که آن را به انگشتری سلیمان تشبیه کرده است) در پس زلف سیاه خود پنهان نکند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۴۱)

۴۸- گزینه «۳»

(سیرمهر هاشمی)

در بیت صورت سؤال، گفته شده است که تنها انسان‌های پخته و عاشق، رنج و درد عشق را درک می‌کنند و نباید از غم و درد عشق با خامان سخن گفت. در بیت سوم نیز گفته شده است: انسان‌های خامی که در راه عشق و عاشقی گامی برنداشته‌اند، از ذوق عشق بی‌خبرند و برای سخن گفتن از عشق باید به دنبال افرادی گشت که این راه سخت را پیموده‌اند.

بررسی دیگر ابیات:

گزینه «۱»: دل انسان‌های خام با حرکت در جاده عشق و عاشقی، به کمال و پختگی می‌رسد.

گزینه «۲»: انسان‌های خام، با پیرشدن نیز به مرحله کمال در عشق نمی‌رسند.

گزینه «۴»: افراد خام، چاره‌ای غیر از آزمودن فراز و فرودهای جاده روزگار ندارند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهوم، صفحه ۲۴)

۴۹- گزینه «۳»

(سیرعلیرضا امیری)

شاعر در ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» بوی خوش یار را وصف می‌کند ولی بیت گزینه «۳»، به این نکته اشاره دارد که بوی عود، مایه خوشی هم‌نشینان می‌شود؛ ولی آنان به این نکته توجه ندارند که سوز و گدازی در دل آتش‌دان هست. مفهوم کلی بیت، بی‌توجهی به سختی‌هایی است که کسانی برای خوشی دیگران می‌کشند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۵۰)

۵۰- گزینه «۳»

(مفسن اصغری)

در عبارت صورت سؤال، بر این مفهوم تأکید شده است که انسان واقعی کسی است که با مردم هم‌نشینی دارد؛ در ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴»، مقابل این مفهوم بیان شده است؛ یعنی «هم‌نشینی با مردم، مورد نکوهش واقع شده است».

بیت گزینه «۳»، با عبارت صورت سؤال هم‌مفهوم است. (هم‌نشینی با مردم ستوده شده است).

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه‌های ۱۰۳ و ۱۰۴)

علوم اجتماعی

۵۱- گزینه «۳»

(آزیتا پیرقی)

محسوس و کلان (د) ← حمایت از اقشار کم درآمد با برقراری بیمه‌های اجتماعی

نامحسوس و خرد (ج) ← علاقه به ساختن فیلمی خاص

نامحسوس و کلان (الف) ← امنیت اجتماعی

عینی و خرد (ب) ← تعارف کردن به فرد سالمند هنگام سوار شدن به اتوبوس

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

۵۲- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

- جهان‌های اجتماعی مختلف را می‌توان براساس آرمان‌ها و ارزش‌های آن‌ها و نیز فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که به‌دنبال می‌آورند، ارزیابی کرد.

- فرصت‌ها و محدودیت‌ها در جهان اجتماعی همچون دو روی یک سکه‌اند و هیچ‌کدام بدون دیگری تحقق پیدا نمی‌کند. یعنی هر فرصتی محدودیتی و هر محدودیتی فرصتی را به دنبال دارد.

- بخش‌های مختلف جهان اجتماعی، فرصت‌ها و محدودیت‌هایی دارند. فرصت‌ها و محدودیت‌ها به یکدیگر وابسته‌اند و هیچ‌کدام بدون دیگری محقق نمی‌شوند. به عبارت دقیق‌تر، فرصت‌ها و محدودیت‌ها، دو روی یک سکه‌اند.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۴۴)

۵۳- گزینه «۲»

(آزیتا پیرقی)

تشریح عبارت نادرست:

اگر عملکرد نظام سیاسی در جهت عقاید و ارزش‌های فرهنگی جامعه باشد، نظام فرهنگی اقتدار نظام سیاسی را تأمین می‌کند و اگر نظام سیاسی به ارزش‌های فرهنگی جامعه وفادار بماند، با استفاده از مدیریت سیاسی خود به بسط و توسعه فرهنگ کمک می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۱)، ترکیبی، صفحه‌های ۸، ۱۲۰ و ۱۲۱)

۵۴- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

ویژگی مقاومت منفی، همکاری با حاکم نامشروع در حد واجبات نظامیه است.

شباهت حکومت تیرانی (استبدادی) و اُلیگارشی در شیوه حکومت آن‌هاست که هر دو براساس خواست و میل افراد هستند.

یکی از تفاوت‌های بیدارگران اسلامی و منورالفکران غرب‌گرا در تعریف آن‌ها از مفهوم بیداری است. بیدارگران اسلامی، بیداری را بازگشت به اسلام و عمل به آن می‌دانستند، اما برخلاف بیدارگران اسلامی، منورالفکران غرب‌گرا بیداری را بازگشت به اسلام نمی‌دانستند بلکه بیداری را در تقلید از رفتار فرنگیان می‌دیدند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه ۱۲۲)

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان پریر، صفحه‌های ۱۱ و ۱۱۶)

۵۵- گزینه «۱»

(آزیتا پیرقی)

متفکران پسامدرن ← ظرفیت توجیه علمی حضور جهانی سیاسی و اقتصادی جهان غرب را نداشتند.

پیامدهای اجتماعی گریز و رویگردانی از سکولاریسم ← رونق بخشیدن به بازار معنویت‌های کاذب

بحران معرفتی نیمه اول قرن بیستم ← محدود شدن علم به امور طبیعی

بحران معرفتی نیمه دوم قرن بیستم ← زیر سؤال رفتن علم مدرن

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۹، ۱۰۰ و ۱۰۲)

۵۶- گزینه «۲»

(زینب آذری)

انسان در فیلم سینمایی عصر جدید به مثابه «شیء» دانسته شده است ← مطابق رویکرد تبیینی

انواع عقل در معنای خاص:

نظری ← واقعیاتی را که مستقل از اراده انسان مانند قوانین فیزیک، فلسفه و ... به وجود می‌آیند شناسایی می‌کند.

عملی ← واقعیاتی را که با دخالت و اراده انسان مانند عدالت، ظلم و ... به وجود می‌آیند، شناسایی می‌کند.

نخستین بحران اقتصادی در سال ۱۸۲۰ م. در انگلستان و مهم‌ترین بحران اقتصادی در فاصله میان دو جنگ جهانی اول و دوم اتفاق افتادند.

آگوست کنت، اسپنسر، دورکیم و مارکس جوامع بشری را به دو دسته تقسیم کردند.

جوامع مکانیکی ← تقسیم کار اجتماعی شکل نگرفته است یا در حد ساده و ابتدایی است. مانند تقسیم کار سنی و جنسی

جوامع ارگانیکی ← تقسیم کار گسترده وجود دارد.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۳۸)

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه ۹۲)

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۴۰ و ۱۱۴)

۵۷- گزینه «۴»

تشریح موارد نادرست:

(ریحانه امینی)

عقلانیت در جهان اسلام با وجود تعامل با فرهنگ و سنت‌های تاریخی محیط خود، ارزش‌ها و اعتبار روشن‌گرانه خود را از متن فرهنگ و کنش‌های عاملان نمی‌گیرد بلکه عاملان با استفاده از این عقلانیت به‌گونه‌ای مستقل به ارزیابی فرهنگ و تاریخ مربوط به خود می‌پردازند.

علم اجتماعی جهان اسلام، علاوه بر تبیین وضعیت موجود جهان اسلام، درباره وضعیت مطلوب و آرمانی جامعه اسلامی و همچنین جامعه جهانی نیز داوری خواهد کرد و راه‌های برون‌رفت از وضعیت موجود به سوی وضعیت مطلوب را شناسایی می‌کند.

عقلانیت مورد استفاده در جهان اسلام علاوه بر آنکه با داده‌های حسی و تجربی و همچنین با هنجارها و ارزش‌ها و آرمان‌های فرهنگی، اجتماعی و تاریخی پیرامون خود تعامل فعال دارد آن‌ها را مورد ارزیابی انتقادی قرار می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۱۳ تا ۱۱۴)

۵۸- گزینه «۴»

بررسی گزینه‌ها:

(فاطمه صغری)

گزینه «۱»: صحیح - صحیح

گزینه «۲»: چالشی مقطعی بود - مربوط به عقل در معنای خاص است.

گزینه «۳»: صحیح - مربوط به عقل ابزاری است.

گزینه «۴»: هر دو قطب به فرهنگ غرب تعلق داشتند. - صحیح

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های جهانی، صفحه ۸۱)

(جامعه‌شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه‌های ۱۰۲ و ۱۰۳)

۵۹- گزینه «۴»

(آزیتا پیرقی)

الف) نظم اجتماعی بیرون از ماست ← یکسان‌انگاری طبیعت و جامعه

ب) اشتراک جامعه‌شناسی انتقادی و تفسیری ← توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی

ج) مدل عدالت اجتماعی ← نه با رهاسازی مطلق موافق است و نه با کنترل مطلق

د) ساختار اجتماعی ← در گروه‌های رسمی بهتر می‌توان دید.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۲۳، ۲۹، ۷۵، ۷۶ و ۷۸)

۶۰- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

مالکیت براساس ارزش اجتماعی ثروت، اعمال قدرت می‌کند.

با حذف مالکیت خصوصی، انگیزه رقابت از بین می‌رود؛ زیرا این امر سبب می‌شود تلاش و شایستگی افراد کوشا و توانمند نادیده گرفته شود. در این رویکرد، نقطه شروع رقابت‌ها یکسان می‌شود؛ اما به دلیل اینکه انگیزه رقابت از بین می‌رود، راه پیشرفت مادی مسدود می‌گردد.

همانندسازی به معنای پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه بود؛ به‌گونه‌ای که همه گروه‌ها همسان شوند. به عبارت دیگر، همانندسازی سیاستی بود که دولت‌ها برای از بین بردن تفاوت‌های هویتی گروه‌های مختلف و یکسان‌سازی آن‌ها در پیش گرفتند. در دوره پسامدرن، همه آنچه در دوره مدرن پدید آمده بود - از جمله سیاست همانندسازی هویت - مورد نقد قرار گرفت و به جای آن، هویت‌های خرد، محلی و فردی مورد تأکید و توجه قرار گرفت.

(جامعه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۶۲، ۷۴ و ۸۴)

۶۱- گزینه «۱»

(آریزتا بیریقی)

علت پیچیدگی کنش‌های انسان‌ها ← تنوع و تکثر معانی
علت افزایش دامنهٔ چالش فقر و غنا ← پیوند بحران اقتصادی با چالش فقر و غنا

علت فراهم آمدن امکان مشارکت ما در زندگی اجتماعی ← قواعد اجتماعی
(پایامه‌شناسی (۲)، پالاش‌های پوهانی، صفحه ۹۳)
(پایامه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۲۳ و ۵۰)

۶۲- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

- مخالفان سرمایه‌داری که جریان چپ نام گرفته بودند، احزاب سوسیالیستی و کمونیستی را تشکیل دادند.
- کاستی و خلأ معنوی، دانشمندان و متفکران اجتماعی را به بازاندیشی دربارهٔ بنیان‌های عقیدتی و ارزشی جهان اجتماعی فرا می‌خواند و آن‌ها را برای عبور از مرزهای هویت فرهنگی آن تشویق می‌کند.
- هویت فرهنگی جهان اجتماعی براساس عقاید و ارزش‌های اجتماعی آن شکل می‌گیرد. این هویت هنگامی محقق می‌شود که در میان مردم، عقاید و ارزش‌های مشترکی پدید آید. هویت اجتماعی افراد در پرتو هویت فرهنگی جهان اجتماعی شکل می‌گیرد. هویت فرهنگی جهان اجتماعی، فرصت شکل‌گیری هویت‌های اجتماعی خانوادگی، شغلی و ... متناسب با خود را پدید می‌آورد.

(پایامه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۰ و ۹۳)

(پایامه‌شناسی (۲)، پالاش‌های پوهانی، صفحه ۸۰)

۶۳- گزینه «۲»

(آریزتا بیریقی)

مفهوم عقلانیت در جهان اسلام متفاوت از عقلانیت جهان غرب است. ←
طه عبدالرحمن
غریبان وی را بیشتر از سایر متفکران اجتماعی مسلمان می‌شناسند. ←
ابن‌خلدون

وی با توجه به واقعیت‌های موجود و با استفاده از فقه، نظام مشروطه را تبیین نمود. ← میرزای نائینی
با توجه به جوامع زمان خود و گذشته و با استدلال عقلانی به تعیین ملاک پرداخت. ← فارابی
معتقد بود که عقل عملی به انسان در انجام عملش یاری می‌رساند. ←
علامه طباطبایی

(پایامه‌شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه‌های ۹۷، ۹۸، ۱۰۰، ۱۰۸ تا ۱۱۲)

۶۴- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

عقل در معنای خاص، قوه‌ای است که انسان به کمک آن حقایق و قواعد جهان را می‌شناسد و براساس موضوع مورد مطالعه خود به اقسامی تقسیم می‌شود:

عقل نظری: واقعیت‌هایی را که مستقل از آگاهی و ارادهٔ انسان وجود دارند، شناسایی می‌کند و علوم مانند فلسفه، ریاضیات و طبیعیات را پدید می‌آورد. برای مثال قانون علیت در فلسفه یا قانون جاذبهٔ زمین در فیزیک با این عقل شناخته می‌شوند.

عقل عملی: واقعیت‌هایی را که با آگاهی و ارادهٔ انسان به وجود می‌آیند، مانند ارزش‌ها و آرمان‌ها را شناسایی می‌کند؛ مثلاً خوبی عدالت و بدی ظلم را می‌شناسد. این عقل، علوم انسانی و اجتماعی را پدید می‌آورد.

(پایامه‌شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در پوهان اسلام، صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۴)

۶۵- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

- در جریان انقلاب مشروطه، نزاع و رقابتی سخت بین بیدارگران اسلامی و منورالفکران غرب‌گرا به وجود آمد که پس از دو دهه کشمکش، با حضور قدرت‌های استعماری و دخالت انگلستان، به نفع جریان منورالفکران پایان یافت.

- اگر تبیین را دانش جهان‌شمول (قوانین همه‌جایی و همیشگی) بدانیم، تفسیر دانش محلی (اینجایی و اکنونی) است.

(پایامه‌شناسی (۲)، پیرای اسلامی و پوهان پریر، صفحه‌های ۱۱۷ و ۱۱۸)

(پایامه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۶ و ۴۹)

روان‌شناسی

۶۶- گزینه «۳»

(عمیدرضا تولکی)

تشریح گزینه‌های نادرست:

گزینه «۱»: فرضیه است و گام اول نیست.

گزینه «۲»: در صورت تأیید شدن می‌تواند به اصل تبدیل شود و در نظریه‌ها جای بگیرد.

گزینه «۴»: فرضیه است و تا حدی سنجیده است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۶۷- گزینه «۱»

(فرهاد علی‌نژاد)

فرضیه پاسخ اولیه پژوهشگران به مسائل علمی است. پس اولاً بایستی گزاره‌ای خبری داشته باشیم و ثانیاً، این گزاره خبری باید قابل آزمایش با روش تجربی باشد. هر سه عبارت گزینه‌های «۲ تا ۴» این شرایط را دارند. در مورد گزینه «۳» دقت کنید که حتی اگر فقط بخش دوم جمله (بخش سلبی) را هم داشتیم، باز هم این گزاره می‌توانست فرضیه باشد؛ چراکه اگر بگوییم «فلان امر درست نیست» هم باز جمله‌ای خبری است. ضمناً اثبات‌شدن یک امر در علوم تجربی (امری مانند طبقه‌بندی موضوعی خاطرات) دلیل بر واقعیت متقن بودن آن نیست. چه‌بسا نظراتی که در علوم تجربی پذیرفته شده بودند، اما با گذشت زمان رد شده‌اند.

در گزینه «۱» قطعیتی در جمله دیده می‌شود که با «فرضی‌بودن» فرضیه منافات دارد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی؛ تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۶۸- گزینه «۱»

(عمیدرضا تولکی)

گزارهٔ اول به رشد شناختی و حافظه و ثبت شیء در ذهن اشاره دارد.

گزارهٔ دوم به ترس از غریبه و رشد اجتماعی اشاره دارد.

پس گزینه «۱» پاسخ صحیح است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۴۸، ۵۰ و ۵۱)

۶۹- گزینه ۲»

هرگاه پردازش صرفاً مبتنی بر ویژگی‌های حسی، مانند اندازه، حجم و شکل ظاهری باشد، پردازش ادراکی است، ولی اگر علاوه بر ویژگی‌های ظاهری، به ویژگی‌های کیفی و مفاهیم هم توجه شود، پردازش مفهومی خواهد بود. سوگل محتوای کتاب برایش مهم نیست و فقط رنگ کتاب را ملاک قرار داده است. در باقی گزینه‌ها یا فقط به ویژگی‌های کیفی و مفاهیم توجه شده است، یا هم به ویژگی‌های کیفی و هم ویژگی‌های ظاهری. در مورد گزینه ۴: در این گزینه هم پردازش مفهومی است، زیرا بالاخره شخص با تمثیل (درازشدن دماغ پینوکیو) به بدبودن دروغ پی برده است. (روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۴۸)

۷۰- گزینه ۲»

در موقعیت‌های اعلام خطای پنالتی داور ۲۸ بار اعلام خطا کرده یعنی فارغ از وقوع یا عدم وقوع خطا (حضور یا غیاب محرک) سوت زده است. با توجه به ۳ مرتبه اعلام خطای اشتباه (هشدار کاذب)، ۲۵ مرتبه اصابت داشته است. همچنین او ۵ مرتبه متوجه تمارض بازیکن (غیاب محرک خطای پنالتی) شده و سوت زده است (رد درست) و ۶ مرتبه خطای پنالتی (حضور محرک) از دید او پنهان مانده است (از دست دادن محرک). با توجه به اطلاعات نامبرده، جدول زیر به دست می‌آید.

ردیابی علامت		ردیابی نشدن علامت		
حضور محرک	اصابت (تصمیم درست)	۲۵	از دست دادن (تصمیم نادرست)	۶
غیاب محرک	هشدار کاذب (تصمیم نادرست)	۳	رد درست (تصمیم درست)	۵

مجموع تصمیم‌های درست داور در این جدول (یعنی مجموع حالات اصابت و رد درست) ۳۰ مرتبه بوده و مجموع تصمیم‌های نادرست او (یعنی مجموع حالات هشدار کاذب و از دست دادن) ۹ مرتبه بوده است. (روان‌شناسی، احساس، توبه، ادراک، صفحه ۷۷)

۷۱- گزینه ۴»

در این فرض یادآوری غیرواقعی رخ داده است؛ پس گزینه ۴» درست است. (روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۰)

۷۲- گزینه ۳»

نوع رمزگردانی		زمان بازیابی	
حافظه حسی	حسی	نامحدود	حدود نیم‌ثانیه
حافظه کوتاه‌مدت	حسی (همراه با توجه)	۵ تا ۹ ماده	چند دقیقه
حافظه بلندمدت	عمدتاً معنایی	نامحدود	از چند دقیقه تا آخر عمر

رده‌بندی حافظه‌ها براساس زمان بازیابی (از کم به زیاد): ۱- حافظه حسی ۲- حافظه کوتاه‌مدت ۳- حافظه بلندمدت رده‌بندی حافظه‌ها براساس گنجایش (از کم به زیاد): ۱- حافظه کوتاه‌مدت ۲- حافظه‌های حسی و بلندمدت (روان‌شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه ۹۷)

۷۳- گزینه ۳»

(موسا عفتی) تشخیص دقیق مسئله، اولین گام حل آن است. حل مسئله دارای پنج مرحله است: ۱- تشخیص مسئله ۲- به‌کارگیری راه‌حل مناسب ۳- ارزیابی راه‌حل ۴- بازبینی و اصلاح راه‌حل ۵- انتخاب راه‌حل‌های جایگزین (روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۱۹ و ۱۲۰)

۷۴- گزینه ۲»

تشریح موارد نادرست:

(مهری یاهری) - در حل مسئله زمانی بن‌بست به وجود می‌آید که فرد نتواند با نگاه فعلی حل مسئله کند. - «اثر انتقال» تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسائل فعلی و آینده تعریف می‌شود. یعنی اثر انتقال نه یک پدیده بین‌فردی بلکه پدیده‌ای است درون هر فرد. (روان‌شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه‌های ۱۲۱ تا ۱۲۳)

۷۵- گزینه ۳»

(همیدرضا تولگی) تصمیم‌تکنشی او باعث اخراج‌شدن او شده است و کنترل‌نکردن هیجانات و نیز اعتماد افراطی به تصمیم‌اش مبنی بر کارکردن، از موانع او بوده است. (روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۴۲ تا ۱۵۰)

۷۶- گزینه ۳»

(فرهاد علی‌نژاد) در سبک اجتنابی شخص آن‌قدر از عواقب تصمیم خود می‌ترسد و در مورد آن نگران است که اصلاً تصمیمی نمی‌گیرد. در این بیت هم شاعر به غنیمت‌شمردن فرصت و شتاب در تصمیم‌گیری و انجام کار تأکید کرده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱»: تقلید و پیروی کورکورانه از دیگران مشخصه سبک تصمیم‌گیری وابسته است. گزینه ۲»: به تأثیر منفی پیروی از احساسات اشاره دارد (سبک احساسی). گزینه ۴»: تأکید به استفاده از نعمت عقل که خدا به ما ارزانی داشته است (سبک منطقی). (روان‌شناسی، تفکر (۲) تصمیم‌گیری، صفحه‌های ۱۴۴ تا ۱۴۷)

۷۷- گزینه ۲»

(موسا عفتی) انگیزه‌های افراد از نظر جهت (دلیل انجام یک‌کار) و شدت با هم متفاوت است. تشریح سایر گزینه‌ها: گزینه ۱»: انگیزه هر دو نفر بیرونی است و از این نظر با یکدیگر تفاوت ندارند. گزینه‌های ۳» و ۴»: فرض صورت سؤال مربوط به انگیزه است و ارتباطی با نگرش ندارد. (روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۶۱ و ۱۶۲)

۷۸- گزینه ۱»

(مهری باهری)
سعید علت شکست خود را در بی‌دقتی «خود» می‌داند پس سبک اسناد او درونی است. همچنین با توجه به امکان تغییر داشتن دقت سعید عامل شکست ناپایدار ادراک می‌شود. اما سمیه علت شکست خود را سخت‌گیری افسر راهنمایی و رانندگی می‌داند پس سبک اسناد او بیرونی است و همچنین با توجه به اینکه ممکن است در آزمون‌های آینده، افسر راهنمایی و رانندگی تغییر کند، پس سبک اسناد او ناپایدار است. در نهایت سعید به سبب اسناد درونی، انگیزه مضاعفی برای رسیدن به خواسته‌اش دارد.
(روان‌شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه‌های ۱۷۳ تا ۱۷۶)

۷۹- گزینه ۳»

(مهسا عفتی)
یکی از مهم‌ترین عوامل ایجاد بیماری‌ها، سبک زندگی افراد است که روان‌شناسان سلامت آن را بررسی می‌کنند.
(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه ۱۹۲)

۸۰- گزینه ۳»

(همیدرضا توکلی)
گزینه ۳» به پیامدهای شناختی فشار روانی منفی اشاره دارد. سایر گزینه‌ها غلط نیستند؛ اما باید دید چه میزان با سؤال ارتباط دارند. پیامدهای دوجانبه یعنی پیامدهای مثبت یا منفی فشار روانی و رد شدن از فیلتر آگاهی یعنی ارزیابی ما از فشار روانی و ارتباط با تعادل زیستی یعنی سازگاری.
از میان این گزینه‌ها، گزینه ۳» وضوح بیشتر و ابهام کمتری دارد و با انواع فشار روانی ارتباط دارد.
(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه‌های ۱۹۵ تا ۱۹۷)

زبان عربی

۸۱- گزینه ۳»

(همیدرضا قانرازمینی- اصفهان)
«ما من دابة: هیچ جنبه‌ای نیست/ «فی الأرض»: در زمین (رد گزینه‌های ۱ و ۲)/ «جناخه»: بال‌هایش، بال‌های خود، دو بال خود (رد گزینه‌های ۱ و ۴)
تکات مهم درسی:
۱) در تست‌های ترجمه، به مفرد، مثنی و جمع بودن اسم‌ها دقت کنیم.
۲) هرگاه اسم مثنی مضاف واقع شود، «ن» آخر آن، حذف می‌شود.
(جناخین + ضمیر متصل «ه» = جَنَاحِیَه)
(ترجمه)

۸۲- گزینه ۴»

(سیره مهیا مؤمنی)
«ما أروع»: چقدر جالب است، چه جالب است (رد گزینه ۳)/ «تقع»: قرار دارد (فعل است و نباید به‌صورت اسم ترجمه شود) (رد گزینه‌های ۱ و ۳)/ «كُنْتُ قد قرأتُ»: (فعل ماضی بعید) خوانده بودم (رد گزینه ۱)/ «موسوعة علميّة»: دانشنامه‌ای علمی، یک دانشنامه علمی (ترکیب وصفی نکره است ← رد گزینه ۲)/ «بَحْیرَة»: دریاچه (رد گزینه ۱)/ «مُحَافَظَة»: استان (رد گزینه‌های ۱ و ۳)/ «أكبر بحيرة»: بزرگترین دریاچه (رد گزینه‌های ۱ و ۳)/ «فی العالم»: در جهان، در دنیا (رد گزینه ۳)
«بود» در گزینه ۲» به زمان ماضی نیز نادرست است.
(ترجمه)

۸۳- گزینه ۱»

(ولی برهی- ابرهر)
«لا يَنْتَفِعُ أحدٌ»: کسی سود نمی‌برد (رد گزینه‌های ۲ و ۳)/ «العدوان»: (مفرد) دشمنی (رد گزینه ۲)/ «على كل الشعوب»: همه ملت‌ها باید، بر همه ملت‌ها واجب است (رد گزینه ۴)/ «مع بعضها»: با یکدیگر، با هم (رد گزینه‌های ۲ و ۴)/ «وإن تختلف في لغاتها و ألوّنها»: اگر چه در زبان‌ها و رنگ‌هایشان متفاوت باشند (تفاوت داشته باشند) (رد گزینه‌های ۳ و ۴) (ترجمه)

۸۴- گزینه ۳»

(بهروز هیدربکی)
«إِتاک و تجربة»: بهره‌یز از تجربه کردن (رد سایر گزینه‌ها)/ «جَرَبَ»: ماضی است تجربه کرده‌اند (رد گزینه ۱)/ «تحلّ یک الندامة»: پشیمانی بر تو فرود می‌آید (رد گزینه ۲) (ترجمه)

۸۵- گزینه ۴»

(بهروز وفان- گرگان)
«مزارع لا تُکَثِّرُ»: ای کشاورز زیاده‌روی نکن (دقت کنید فعل «لا تُکَثِّرُ» مخاطب است، پس «مُزارع» مناداست و حرف ندا از اول جمله حذف شده است ← رد گزینه‌های ۱ و ۳)/ «الأسمدة الكیمیائیة»: کودهای شیمیایی (رد گزینه ۳)/ «المُبيد الزراعی»: آفت‌کش کشاورزی (رد گزینه‌های ۱ و ۲)/ «إكثاراً»: (مفعول مطلق تأکیدی) قطعاً، اصلاً (رد گزینه ۳) (ترجمه)

۸۶- گزینه ۲»

(ولی برهی- ابرهر)
در گزینه ۲»، «تَعَجُّباً» مفعول مطلق تأکیدی است، چون پس از آن مضاف‌الیه یا صفت به کار نرفته است، بنابراین در ترجمه آن باید از قیدهایی تأکید مثل (قطعاً، حتماً، بی‌شک و ...) استفاده شود. به عبارت دیگر، در این گزینه مفعول مطلق تأکیدی، به صورت یک مفعول مطلق نوعی که دارای صفت (کثیراً) است، ترجمه شده و نادرست است.
(ترجمه)

۸۷- گزینه ۱»

(بهروز هیدربکی)
تشریح سایر گزینه‌ها:
گزینه ۲» «بحار ← دریاها (میا: آب‌ها)
گزینه ۳» سامحی ← ببخش (إسمحی: اجازه بده)
گزینه ۴» آمنکم ← شما را ایمن ساخت (أَمَنْتُمْ: ایمان آوردید)
(ترجمه)

۸۸- گزینه ۲»

(سیره مهیا مؤمنی)
«یافت می‌شوند»: تَوَجَّد (رد گزینه‌های ۱ و ۳)/ «تبدیل می‌کنند»: تَحَوَّلُ (برای جمع‌های غیر انسان، فعل مفرد و مؤنث می‌آوریم) (رد گزینه‌های ۱ و ۳)/ «تاریکی‌های دریا»: ظلمات البحر (رد گزینه ۴)/ «روزی روشن»: نه‌ار مُضیء (رد سایر گزینه‌ها)
(ترجمه)

ترجمه متن درک مطلب:

صبر مصداق بارزی از مصادیق استفاده از اراده انسانی است، فرد دارای اراده قوی می‌تواند صبر پیشه کرده و تلخی و شیرینی صبر را تحمل نماید. شایان ذکر است که دو نوع صبر وجود دارد: صبر بدون هیچ کاری، و صبر بر کار و ادامه دادن آن، و صبر بدون کار همان ترک مسئولیت‌ها و تکالیف است، اما صبر همراه با کار، همان صبر واقعی است ... گاهی فرد بر یک کار صبر پیشه می‌کند و تکمیلش می‌کند، اما گاهی صبر را از دست می‌دهد و نمی‌تواند زنجیره کارهایش را در روزش یا عمرش پیگیری کند، پس شکست می‌خورد، پس انسان باید بر یک کار صبر کند، علاوه بر این، صبر بر انجام زنجیره کارهای دیگر که یک کار واحد، حلقه‌ای از آن‌هاست، واجب می‌باشد. گفته می‌شود امپراطور چین از جوانی درباره راز پیروزی و خوشبختی‌اش پرسید، پس جوان گفت: صبر صبر... و کلمه صبر را صد بار تکرار کرد!

۸۹- گزینه ۲»

(سیر مفسر علی مرتضوی)

«صبر بدون کار، ممکن است به فرد سود برساند، اما بهتر است که صبر همراه با کار باشد!» عبارتی نادرست است. (صبر بدون کار، مفید نیست!)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «محصولات را تنها بعد از اینکه برای مدتی مشخص صبر کنیم، می‌توانیم درو کنیم، و کارها همه این‌گونه‌اند!

گزینه ۳: «کارها در زندگی به عنصر صبر نیاز دارند، چه بزرگ باشند و چه کوچک!

گزینه ۴: «اراده انسان در صبر بر چیزی که در طول زندگی به آن می‌پردازد، پدیدار می‌شود!

(درک مطلب)

۹۰- گزینه ۱»

(سیر مفسر علی مرتضوی)

صورت سؤال، گزینه نادرست را درباره جوان چینی خواسته است؛ «صبر تنها عامل موفقیت او در زندگی است!» عبارت نادرستی است. (عوامل دیگری نیز در مسیر موفقیت مؤثراند.)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «او بر کارش و ادامه‌دادن آن، واقعاً صبر پیشه می‌کرد!

گزینه ۳: «صبر در کار و رفتار و سخن او نیز آشکار می‌شود!

گزینه ۴: «او مسیرش را به سمت موفقیت ادامه داد درحالی که رازهای موفقیت را دریافته بود!

(درک مطلب)

۹۱- گزینه ۴»

(سیر مفسر علی مرتضوی)

صورت سؤال، موضوعی را می‌خواهد که در متن ذکر نشده باشد:

تشریح گزینه‌ها:

گزینه ۱: «کدام صبر به خوشبختی منجر می‌شود؟!

گزینه ۲: «کدام صبر مطلوب است؟!

گزینه ۳: «افراد موفق چگونه زنجیره کارها را ادامه می‌دهند؟!

گزینه ۴: «انسان چگونه توانایی صبر کردن را به دست می‌آورد؟! (واضح است که در مورد این موضوع در متن صحبت نشده است.)

(درک مطلب)

۹۲- گزینه ۲»

(سیر مفسر علی مرتضوی)

در گزینه ۲، «مصدره: اقتران» نادرست است؛ «المقرون» اسم مفعول بر وزن «مفعول» است، پس از مصدر مجرد ثلاثی گرفته شده و ذکر مصدر مزید برای آن، نادرست است.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۹۳- گزینه ۳»

(سیر مفسر علی مرتضوی)

در گزینه ۳، «مزید ثلاثی ...» نادرست است؛ «یُقال» فعل مضارع مجهول از (قال - یقول) و مجرد ثلاثی است. همچنین «الجملة اسمية» نیز نادرست است.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۹۴- گزینه ۳»

(همیرضا قانرازمینی - اصفهان)

در این گزینه، «تبادل» و «العالم» نادرست هستند و به جای آن باید «تَبَادُل» و «العالم» بیابند؛ زیرا «تَبَادُل» مصدر ثلاثی مزید از باب «تَفَاعُل» و «العالم» (به معنی: دنیا، جهان) با توجه به مفهوم جمله، مناسب هستند.

تکات مهم درسی:

به تشابه ظاهری میان افعال ماضی ثلاثی مزید در باب‌های «تَفَعَّلَ و تَفَاعَلَ» با اسم مصدر آن، بسیار دقت کنید.

(ضبط حرکات)

۹۵- گزینه ۳»

(اسماعیل علی‌پور)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه ۱: «پشیمانی بر سکوت بهتر از پشیمانی بر سخن گفتن است. (بیت فارسی هم همین مفهوم را دارد.)

گزینه ۲: «آیا مردم را به نیکی امر می‌کنید در حالی که خود را فراموش می‌کنید؟ (بیت فارسی هم مفهوم مشابهی دارد.)

گزینه ۳: «بگو سود و زیانی برای خود ندارم مگر آنچه خدا خواسته است. (مفهوم بیت فارسی متناسب نیست؛ بیت فارسی می‌گوید دنیا گاهی برای

اهل دنیا سود دارد و گاهی نیز ناگزیر ضرر به بار می‌آورد.)

گزینه ۴: «دشمنی شخص دانا بهتر از دوستی نادان است. (با بیت فارسی داده شده هم‌مفهوم است.)

(مفهوم)

۹۶- گزینه ۲»

(محمود باربرین)

صورت سؤال، حرف «ن» را خواسته است که همواره مفتوح (دارای علامت فتحه) باشد؛ حرف «نون» در اسم‌های جمع مذکر سالم همیشه حرکت فتحه دارد. (ین - ون)

در گزینه ۲، «الصالحین» با توجه به این که صفت برای اسم جمع «عباد» می‌باشد، پس جمع مذکر سالم است و نون آن همیشه فتحه دارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «التمارین» جمع مکسر است و نون آن می‌تواند در جملات مختلف، ضمه، کسره و فتحه داشته باشد.

گزینه «۳»: «طیران» یک اسم مفرد و مصدر (به معنای: پرواز) است.

گزینه «۴»: «الطالین» با توجه به ضمیر «هما»، اسم مثنی است و نون آن همیشه کسره دارد.

نکات مهم درسی:

(۱) اگر اسمی آخرش «ین» داشته باشد، جمع مذکر سالم است.

(۲) اگر اسمی آخرش «ین» داشته باشد، اسم مثنی است.

(۳) اگر حرف «نون» در «ین» حرکت نداشته باشد، در صورتی که در جمله نشانه‌های مثنی از قبیل: ضمیر مثنی و .... باشد، اسم مثنی می‌باشد و در صورتی که نشانه‌های جمع وجود داشته باشد، جمع مذکر سالم می‌باشد.

(قواعد اسم)

۹۷- گزینه «۳»

(سیر مفعول علی مرتضوی)

می‌دانیم معدود عددهای «۳ تا ۱۰» به صورت جمع می‌آید اما معدود اعداد «۱۱ تا ۹۹» مفرد به کار می‌رود، در گزینه «۳»، «عشرون» (۲۰) باید با معدود مفرد بیاید ← عشرون کُرسیاً

(عدد)

۹۸- گزینه «۳»

(ممبرضا قاتر امینی)

«لِ» در «لِشکر» از نوع لام امر به معنای «باید» است: «باید مسلمانان، پروردگار بزرگ خود را به خاطر نعمت‌هایی که از آن استفاده می‌کنند، شکر کنند!» در حالی که در سایر گزینه‌ها «لِ» در «لِعالج»، «لِتغیر» و «لِتطبخ» به معنای «برای اینکه، تا» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «لِ» در «لِعالج» به معنای «برای اینکه، تا» است: «برای اینکه پزشک ماهر، بیمار خود را درمان کند، از گیاه دارویی استفاده نمود!»

گزینه «۲»: «لِ» در «لِتغیر» به معنای «برای اینکه، تا» است: «برای اینکه معلم، شیوه درس‌دادنش را تغییر دهد، پرونده دانش‌آموزانش را دید!»

گزینه «۴»: «لِ» در «لِتطبخ» به معنای «برای اینکه، تا» است: «برای اینکه مادرمان، غذایی را برای مهمان دعوت شده بپزد، یک ساعت قبل از خواب برخاست!»

(قواعد فعل)

۹۹- گزینه «۲»

(ولی برهی - ابهر)

در گزینه «۲»، «حزیناً» حال است و حالت را بیان می‌کند و نقش دیگری ندارد. (جزء زائد جمله است و می‌توانیم آن را از جمله حذف کنیم.)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: «حزیناً» خبر برای أصبح، از افعال ناقصه، است، جزء زائد جمله نیست و با حذف آن، ارکان جمله ناقص می‌شود.

گزینه «۳»: «حزیناً» صفت برای «صبیاً» است.

گزینه «۴»: «حزیناً» خبر برای فعل ناقص کان است.

(حال)

۱۰۰- گزینه «۲»

(ولی برهی - ابهر)

«إثارة» مفعول مطلق تأکیدی است که فعل خود (يُثيرُ) را مورد تأکید قرار داده است و پس از آن نیز صفت یا مضاف‌الیهی به کار نرفته است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «مفعول مطلق» وجود ندارد و «مُطیعاً» حال است. (ضمناً «مُطیعاً» اصلاً مصدر نیست.)

گزینه «۳»: «تفریقاً» مفعول مطلق نوعی است، چون پس از آن جمله وصفیه «يُزعج» به کار رفته است. (جمله وصفیه همان صفت است که به صورت فعل به کار می‌رود و اسم نکره‌ای را که قبل از خود آمده است، توضیح می‌دهد.)

گزینه «۴»: «نوماً» مفعول مطلق نوعی است، چون پس از آن صفت به کار رفته است.

(مفعول مطلق)

تاریخ

۱۰۱- گزینه «۱»

(پواد میربلوکی)

از حدود ۱۲۰۰۰ سال پیش، گروه‌هایی از مردم گردآورنده خوراک با استفاده از تجربیات گذشته، شروع به کشت برخی گیاهان و اهلی کردن حیوانات کردند و برای نخستین بار موفق به تولید خوراک شدند. در عصر نوسنگی، انسان با ابداع چرخ سفالگری، اقدام به تولید ظروف گلی کرد.

(تاریخ (۱)، پیمان در عصر باستان، صفحه ۳۳)

۱۰۲- گزینه «۴»

(زهره دامپار)

- در عصر باستان تعدادی از اندیشمندان و فیلسوفان چینی، اصول و آیینی برای اداره جامعه و حکومت عرضه کردند که یکی از برجسته‌ترین آن‌ها کنفوسیوس بود.

- یکی از دستاوردهای مهم تمدن روم، ایجاد شبکه پیشرفته‌ای از جاده‌ها بود.

- لوح‌های گلی فراوانی به خط میخی و زبان سومری در بقایای شهرهای سومری کشف شده است. به گمان برخی از باستان‌شناسان، سومریان (مردم بین‌النهرین) مخترع خط بوده‌اند و نخستین نوشته‌های جهان متعلق به آنان است. بعضی از این لوح‌ها حاوی آثار ادبی بلند، مانند افسانه گیلگمش است.

(تاریخ (۱)، پیمان در عصر باستان، صفحه‌های ۳۶، ۴۸ و ۵۹)

۱۰۳- گزینه «۳»

(علی محمد کریمی)

در دوره فرمانروایی اردشیر دوم، مصر از سیطره هخامنشیان خارج شد، و در زمان اردشیر سوم دوباره ضمیمه قلمرو هخامنشی شد.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۸۷)

۱۰۴- گزینه «۳»

(پواد میربلوکی)

یکی از مقام‌های عالی‌رتبه دربار ساسانی که واستروشان سالار نام داشت، رئیس روستاییان و کشاورزان به شمار می‌رفت. او علاوه بر عهده‌داری مسئولیت گردآوری مالیات‌های بخش کشاورزی، برای توسعه و ترویج آبادانی و کشت و کار نیز کوشش می‌کرد.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه‌های ۱۱۹ و ۱۲۰)

۱۰۵- گزینه «۲»

(پوار میربلوکی)

در روش تاریخ‌نگاری ترکیبی، مورخ ناچار به گزینش و انتخاب است و امکان دارد برخی از جنبه‌های خبر از چشم او دور بماند. از برجسته‌ترین چهره‌های این سبک از تاریخ‌نویسی می‌توان به بلاذری (قرن سوم هجری) صاحب کتاب فتوح‌البلدان و دینوری (متوفای ۲۹۰ ق) نویسنده کتاب اخبارالطوال اشاره کرد.

(تاریخ (۲)، تاریخ‌شناسی، صفحه ۱۷)

۱۰۶- گزینه «۳»

(پوار میربلوکی)

از جمله ابتکارات نظامی ساسانیان، استفاده از فیل در جنگ‌ها بود.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۱۰۷)

۱۰۷- گزینه «۴»

(پوار میربلوکی)

به دنبال تشکیل حکومت ایلخانان و گرایش مغولان به اسلام و نیز با افزایش قدرت سیاسی وزیران ایرانی، به تدریج شرایط برای احیای فعالیت‌های علمی و آموزشی در ایران فراهم آمد.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۳۱)

۱۰۸- گزینه «۲»

(زهره دامپار)

تاریخ‌نگاری در دوره صفوی در سه حوزه تاریخ عمومی، محلی و تکنگاری ادامه یافت، هرچند به طور کلی نسبت به دوره مغول و تیموری تا حدی دچار افول شد.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه‌های ۱۴۸ تا ۱۵۱)

۱۰۹- گزینه «۳»

(پوار میربلوکی)

سرف‌ها اجازه نداشتند که ملک ارباب خود را ترک کنند، اما در عین حال مانند برده نیز نبودند که قابل خرید و فروش باشند.

(تاریخ (۲)، اروپا در قرون وسطا و عصر بریز، صفحه ۱۶۵)

۱۱۰- گزینه «۴»

(زهره دامپار)

بی‌نتیجه ماندن قرارداد ۱۹۱۹ این نکته را به انگلیسی‌ها یادآور شد که آگاهی مردم به‌خصوص بعد از ماجرای مشروطه بالا رفته و نمی‌تواند مانند هندوستان، ایران را به خاک بریتانیا اضافه کند.

(تاریخ (۳)، ایران در دوره حکومت رضاشاه، صفحه ۹۲)

۱۱۱- گزینه «۴»

(پوار میربلوکی)

ترتیب وقوع حوادث صورت سؤال این‌گونه است:

«الف»: مردم اغلب بینوا و خشمگین پاریس با حمله به زندان باستیل انقلاب خود را آغاز کردند. (۱۷۸۹ م)

«ج»: بخش وسیعی از نیمه شمالی ایران، منطقه تحت نفوذ روسیه شناخته شد. (۱۹۰۷ م)

«د»: در پی قتل ولیعهد اتریش و همسرش به دست یک صرب ملی‌گرا در شهر سارایوو مرکز بوسنی، اتریش به حکومت صربستان مستقل اعلان جنگ کرد. (۱۹۱۴ م)

«ب»: اعتراض به قرارداد وثوق‌الدوله و مخالفت با آن باعث سقوط دولت او شد. (۱۹۱۹ م)

(تاریخ (۳)، ترکیبی)

۱۱۲- گزینه «۳»

(پوار میربلوکی)

با وجود جو سرکوب و اختناق پس از کودتای ۲۸ مرداد، گروهی از شخصیت‌های ملی و مذهبی و از جمله تعدادی از استادان دانشگاه تشکلی به نام «نهضت مقاومت ملی» را پایه‌گذاری کردند و با قرارداد جدید نفتی به مخالفت برخاستند.

(تاریخ (۳)، نهضت ملی شرن صنعت نفت ایران، صفحه ۱۲۶)

۱۱۳- گزینه «۲»

(علی‌مفهر کرمی)

بعد از قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲، رهبری امام خمینی (ره) به عنوان مرجع دینی برجسته‌تر شد و مبارزان به نقش و قدرت مذهب در این زمینه توجه بیشتری نشان دادند.

(تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه ۱۳۰)

جغرافیا

۱۱۴- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در پاسخ به سؤال «چطور» مطرح می‌شود.

گزینه «۳»: در پاسخ به سؤال «چه کسی» و «چه کسانی» مطرح می‌شود.

گزینه «۴»: در پاسخ به سؤال «چه موقع» مطرح می‌شود.

(پغرافایای ایران، پغرافایا چیست؟، صفحه ۸)

۱۱۵- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

دریاچه‌های فصلی، در فصول پربارش وسعت بیشتری پیدا می‌کنند، ولی در ماه‌های گرم و یا در سال‌های کم بارش به دلیل تبخیر آب آن‌ها خشک شده یا به شکل باتلاق و شورزار در می‌آیند.

(پغرافایای ایران، پغرافایای طبیعی ایران، صفحه‌های ۵۶ تا ۵۹)

۱۱۶- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

در هرم سنی کشور فرضی صورت سؤال، بین نسبت سنی و جنسیتی تعادل برقرار است. میزان رشد موالید در این کشور بالا است. در این کشور درصد جمعیت فعال اقتصادی بیشتر است؛ بنابراین سیاستمداران باید برای آموزش و ایجاد فرصت‌های تحصیلی، تفریحی و رفاهی جوانان برنامه‌ریزی کنند.

(جغرافیای ایران، جغرافیای انسانی ایران، صفحه‌های ۶۷ و ۶۸)

۱۱۷- گزینه «۳»

(زهره دامپار)

در طبقه‌بندی زیست‌بوم‌ها، دو عامل بارش و دما نقش مهمی دارند. هر چه به سمت عرض‌های بالای جغرافیایی حرکت می‌کنیم دمای هوا کاهش می‌یابد و از میزان بارش کاسته می‌شود. برعکس هر چه به سمت عرض‌های پایین جغرافیایی پیش می‌رویم زاویه تابش خورشید عمودتر و میزان بارندگی افزایش می‌یابد.

(جغرافیا (۲)، نوامی طبیعی، صفحه‌های ۲۲، ۲۳، ۲۷، ۵۴ و ۵۵)

۱۱۸- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

اختلاف شدید درجه حرارت روزانه و سالانه در نواحی مختلف ایران، سبب ایجاد تنوع فراوان در تولیدات باغی شده است.

(جغرافیای ایران، جغرافیای انسانی ایران، صفحه ۹۰)

۱۱۹- گزینه «۳»

(زهره دامپار)

نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند. هر ناحیه کره زمین با دیگر نواحی مبادلات اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی دارد. نواحی بر روی یکدیگر تأثیر می‌گذارند. امروزه همه نواحی و حتی دورافتاده‌ترین آن‌ها به‌ویژه از نظر اقتصادی، تحت تأثیر یکدیگرند.

(جغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۴ و ۱۸)

۱۲۰- گزینه «۲»

(فاطمه سقایی)

امروزه زیربنای توسعه اقتصادی براساس سیستم حمل‌ونقل و ارتباطات مناسب آن شکل می‌گیرد. اگر راه‌ها و وسایل حمل‌ونقل کافی در اختیار نباشد، امکان اتصال بین نواحی مختلف و تبادل کالا وجود نخواهد داشت.

(جغرافیای ایران، جغرافیای انسانی ایران، صفحه ۹۶)

۱۲۱- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

یکی از موضوعات مورد توجه جغرافی‌دان‌ها، اهمیت تنوع جغرافیایی زبان‌هاست. امروزه در اثر رشد ارتباطات و فناوری اطلاعات، برخی از زبان‌ها در جهان غلبه بیشتری پیدا کرده‌اند. همچنین پیش‌بینی می‌شود که در آینده برخی از زبان‌های بومی و محلی در نواحی مختلف از بین بروند.

(جغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه ۷۱)

۱۲۲- گزینه «۲»

(زهره دامپار)

مرزهایی هستند که با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی تعیین می‌شوند و گروه‌های انسانی را، که از نظر قومی، زبانی، دینی و غیره متفاوت‌اند، از یکدیگر جدا می‌کنند؛ مانند مرز بین هند و پاکستان که پس از جدایی و استقلال پاکستان از هند، در تعیین آن دقت شد تا منطقه مسلمان‌نشین از هندونشین جدا شود.

(جغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه‌های ۱۳۲ و ۱۳۳)

۱۲۳- گزینه «۳»

(زهره دامپار)

دامنه‌هایی که شیب زیادی دارند و حجم زیادی از رسوبات فرسایش‌یافته و ناپیوسته سطح آن‌ها را پوشانده است، برای لغزش مستعدترند. همچنین، مقدار نفوذ باران در دامنه‌هایی که در مناطق مرطوب قرار دارند یا پوشیده از درختان و گیاهان متراکم‌اند و یا درز و شکاف بسیار دارند بیشتر و احتمال وقوع لغزش در آن‌ها بالاتر است؛ زیرا نفوذ آب باران نه تنها وزن دامنه را افزایش می‌دهد بلکه باعث کاهش اصطکاک بین توده لغزشی و زیربنا و در نتیجه لغزش می‌شود.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه ۲۴)

(جغرافیا (۳)، مقادرات طبیعی، صفحه‌های ۹۴ تا ۹۶)

۱۲۴- گزینه «۱»

(زهره دامپار)

برای رفتن از تهران به دهلی، از غرب به شرق حرکت کرده‌ایم؛ بنابراین با توجه به ساعت رسمی یا استاندارد، باید ساعت خود را جلو بکشیم.

(جغرافیا (۳)، فنون و معادلات جغرافیایی، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۱۲۵- گزینه «۳»

(زهره دامپار)

احداث سد تنظیمی در مسیر حبله‌رود یکی از روش‌های سازه‌ای مدیریت پیش از وقوع سیل است. به‌کارگیری این روش باعث کاهش شیب مسیر این رودخانه و نیز مهار و کنترل سیلاب‌های دوره‌ای شده است. با احداث سازه‌های مناسب، نسبت به هدایت، انحراف یا مهار سیل اقدام می‌شود.

(جغرافیا (۳)، مقادرات طبیعی، صفحه‌های ۱۰۴ تا ۱۰۵)

فلسفه و منطق

۱۲۶- گزینه «۱»

(علیرضا نهیری)

بخش اول گزینه «۱» را به دو صورت می‌توان خواند: «بدون شک، فلسفه‌خواندن دیگر ارزشی ندارد.» و «بدون شک فلسفه خواندن، دیگر ارزشی ندارد.» و بدین شکل دو معنا می‌توان برای آن در نظر گرفت؛ یکی اینکه یقیناً و قطعاً فلسفه خواندن ارزشی ندارد و دومی اینکه اگر فلسفه را بدون شک کردن بخوانیم ارزشی نخواهد داشت و بنابراین ممکن است مغالطه نگارشی رخ بدهد. بخش دوم گزینه «۱» نیز به همین شکل است. این عبارت به دو شکل قابل خواندن است؛ «همه اختلافات ناشی از شک و سوءظن، بی‌پایه و اساس هستند.» و «همه اختلافات، ناشی از شک و سوءظن بی‌پایه و اساس هستند.» و بنابراین این عبارت نیز زمینه مناسبی برای وقوع مغالطه نگارشی دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: عبارت اول: واژه «امثال» دو معنی می‌تواند داشته باشد: «ضرب‌المثل‌ها» و «مثل و مانده‌ها» و بنابراین دو معنی از این عبارت برداشت می‌شود: «ضرب‌المثل‌های بوستان سعدی در ادبیات فارسی زیاد به کار رفته‌اند.» و «کتاب‌هایی نظیر بوستان سعدی در ادبیات فارسی زیاد هستند.» و بنابراین این جمله زمینه مغالطه اشتراک لفظ را دارد. - عبارت دوم: مرجع ضمیر «او» مشخص نیست و هم می‌تواند به پدر بازگردد و هم به شریکش و بنابراین ابهام در مرجع ضمیر دارد.

گزینه «۳»: عبارت اول: اصطلاح «کیف پول همراه نیست» در معنای عرفی آن بدین معناست که کلاً پول همراه نیست و اگر فردی با وجود اینکه پول‌ها در جیبش است، صرفاً به این دلیل که خود کیف پولش را نیاورده است از آن استفاده کند و معنای مطابقی آن را مراد کند توسل به معنای ظاهری رخ داده است. - عبارت دوم: حرف «با» دو معنی دارد؛ بنابراین از این عبارت دو معنی می‌توان برداشت کرد: «من مخالفت خود را نسبت به محسن ابراز می‌کردم.» و «من به همراه محسن با دیگران مخالفت می‌کردیم.» و بنابراین زمینه وقوع مغالطه اشتراک لفظ موجود است.

گزینه «۴»: عبارت اول: واژه «یافتن» دو معنی دارد و عبارت را می‌توان به دو صورت فهمید: «شکارچی به سرعت خرگوش را پیدا کرد.» و «شکارچی فهمید که خرگوش بسیار سریع است.» و در نتیجه احتمال وقوع مغالطه اشتراک لفظ موجود است. - عبارت دوم: در اینجا اینکه فعل تصادف کردن به چه کسی برمی‌گردد مشخص نیست؛ بنابراین ابهام وجود دارد.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۷)

۱۲۷- گزینه «۴»

(فره‌ار قاسمی نژاد)

اگر مفهوم «الف» از جهتی اعم و از جهتی اخص از مفهوم «ب» باشد؛ یعنی میان «الف» و «ب» رابطه عموم و خصوص من وجه برقرار باشد و میان «الف» و «ج» هم رابطه عموم و خصوص مطلق برقرار باشد، میان دو مفهوم «ب» و «ج» فقط رابطه تساوی قابل تصور نیست. اگر رابطه «ب» و «ج» تساوی باشد دیگر «ب» نمی‌تواند با «الف» رابطه عموم و خصوص من وجه داشته باشد.

(منطق، مفهوم و مفردات، صفحه‌های ۲۰ تا ۲۳)

۱۲۸- گزینه «۳»

(علیرضا نصیری)

تعریف دانشگاه در گزینه سوم غیرجامع است؛ چون دانشگاه‌های غیردولتی را شامل نمی‌شود. تعریف حیوان نیز در این گزینه غیرمانع است، چون مصادیقی از برخی مفاهیم دیگر را نیز در برمی‌گیرد؛ مثلاً ممکن است یک شاخه گل که جاندار است، بر اثر ورزش باد حرکت کند (حیوان جسم نامی متحرک بالاراده است و اراده در تعریف آن نقش کلیدی دارد). تعریفی که از لوزی در همین گزینه ارائه شده دوری است؛ چون لوزی را با مربع تعریف کرده در حالی که مربع خود نوعی لوزی است؛ پس به نوعی در تعریف مجهول از خود مفهوم مجهول استفاده کرده است. بنابراین گزینه «۳» جواب تست خواهد بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این تعریف از دانشگاه غیرجامع نیست چون همه مصادیق دانشگاه را در بر می‌گیرد. - جسم رشدکننده مانع نیست چون شامل گیاهان نیز می‌شود. - این تعریف دوری نیست ولی نه جامع است و نه مانع؛ زیرا همه انواع لوزی را دربر نمی‌گیرد و مستطیل را هم دربر می‌گیرد.

گزینه «۲»: این تعریف نیز غیرجامع نیست؛ چون شامل تمام مصادیق دانشگاه است. - این تعریف مانع است ولی جامع نیست چون هیچ چیزی غیر از حیوانات دارای سیستم عصبی نیست؛ ولی تمام حیوانات نیز سیستم عصبی ندارند. - این تعریف نیز دوری نیست ولی جامع نیست و همه انواع لوزی را دربر نمی‌گیرد و مانع هم نیست؛ زیرا مستطیل را هم دربر می‌گیرد.

گزینه «۴»: این تعریف از دانشگاه غیرجامع است چون شامل دانشگاه‌های غیرحضور نمی‌شود. - این تعریف از حیوان مانع است و شامل هیچ مصادیق غیرحیوانی نمی‌شود. - این تعریف نیز دوری نیست هر چند که جامع نیست و همه انواع لوزی را دربر نمی‌گیرد و مانع هم نیست؛ زیرا مستطیل را هم دربر می‌گیرد.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۶)

۱۲۹- گزینه «۴»

(نیم‌پواهری)

صرف وجود یک تمثیل و تشبیه در یک عبارت به این معنا نیست که استدلال تمثیلی اقامه شده است. استدلال (استقرای) تمثیلی زمانی رخ می‌دهد که بر مبنای کشف یک شباهت حکم یک چیز را به یک چیز دیگر نسبت دهیم. به زبان ساده باید از وجود یک شباهت بین دو امر چیزی را نتیجه بگیریم تا بتوانیم بگوییم استدلال رخ داده است.

در گزینه «۴»، از شباهت جهان و اشک (از جهت از چشم افتادن - که البته ابهام هم دارد) نتیجه گرفته شده است که با غم و رنج حوادث باید صبر کرد و تحمل داشت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: صرفاً بیان می‌کند که زندگی مرگ را دشوار می‌سازد و اگر آمدنی نبود، رفتن دیگر دشوار نبود.

گزینه «۲»: در این بیت تمثیل و همانندی دو چیز مبنای نتیجه‌گیری و استدلال واقع نشده است؛ بلکه در نتیجه قیاس به وجود یک شباهت بین شعر و فردوس حکم داده است. برای تشخیص استقرای تمثیلی باید در مقدمات استدلال به دنبال تمثیل باشیم و دیده شود که از آن شباهت، یک نتیجه‌گیری جدید شده است.

گزینه «۳»: صرفاً خود (انسان) را مانند یک چراغ خاموش دانسته است و به بیان وجه شباهت پرداخته است.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۱۳۰- گزینه «۲»

(نیمه پواهری)

اگر بخواهیم از یک قضیه کاذب عکس مستوی بسازیم، قضیه به‌دست آمده ممکن است صادق یا کاذب باشد. بنابراین قاعده صدق و کذب در عکس مستوی بدین صورت است:

- از صدق اصل به صدق عکس می‌رسیم (اما نمی‌توان برعکس، از صدق عکس به صدق اصل برسیم)

- از کذب عکس به کذب اصل می‌رسیم (اما نمی‌توان برعکس، از کذب اصل به کذب عکس برسیم)

اگر عکس مستوی قضیه‌ای «موجبه جزئی» باشد، آن قضیه یا «موجبه کلیه» یا «موجبه جزئی» بوده است. در هر حالت امکان ندارد بین موضوع و محمول آن نسبت تباین برقرار باشد، زیرا با دو امر متباین نمی‌توان قضیه موجبه ساخت و بیان کرد.

(منطق، امکام قشایا، صفحه‌های ۶۷ تا ۶۹)

۱۳۱- گزینه «۲»

(نیمه پواهری)

اول از هر چیز بهتر است که مشخص کنیم مقدمه ذکر شده «هر ب الف است» مقدمه چندم قیاس است. از آنجایی که «ب» در نتیجه نیامده است، پس حتماً حد وسط است و «الف» در نتیجه در جایگاه موضوع واقع شده است. ما می‌دانیم که مقدمه‌ای که موضوع نتیجه از آن گرفته می‌شود مقدمه اول است. پس این قیاس به این صورت است:

«هر ب الف است» + «؟» ← «بعضی الف د نیست»

از آنجایی که نتیجه قیاس قضیه سالبه «بعضی الف د نیست» می‌باشد و مقدمه اول قیاس قضیه موجبه «هر ب الف است» می‌باشد پس برای رعایت شدن قانون نتیجه قیاس مقدمه دوم باید سالبه باشد (رد گزینه ۱). حال ما باید با دو لفظ «ب» (حد وسط) و «د» (محمول نتیجه) مقدمه دوم را بسازیم (رد گزینه ۴).

حال باید بین گزینه دوم (هیچ ب د نیست) و گزینه سوم (بعضی د ب نیست) انتخاب کنیم. اگر مقدمه دوم قضیه «بعضی د ب نیست» باشد قیاس شکل چهارم ساخته می‌شود. اما در این حالت شرط سوم اعتبار قیاس رعایت نمی‌شود؛ زیرا «د» که در نتیجه علامت مثبت دارد در مقدمه دوم علامت منفی خواهد داشت (رد گزینه ۳).

بنابراین پاسخ صحیح گزینه «۲» است.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۷)

۱۳۲- گزینه «۱»

(علیرضا نمیری)

موضوع هستی‌شناسی خود وجود و هستی است و موضوع معرفت‌شناسی، معرفت و توانایی شناخت در انسان است و به گفته کتاب، معرفت را نیز می‌توان نوعی از هستی در نظر گرفت و به همین جهت موضوع هستی‌شناسی اعم از معرفت‌شناسی خواهد بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی هر دو، بخش ریشه‌ای و اصلی فلسفه را تشکیل می‌دهند.

گزینه «۳»: احکام معرفت‌شناسی نیز مانند هستی‌شناسی کلی هستند؛ چون هر دو، بخش ریشه‌ای فلسفه هستند.

گزینه «۴»: بخش ریشه‌ای فلسفه هم شامل هستی‌شناسی و هم شامل معرفت‌شناسی می‌شود و از این حیث اختلافی بین این دو بخش نیست.

(فلسفه یازدهم، ریشه و شافیه‌های فلسفه، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۳۳- گزینه «۲»

(هسین آفونری راهنمایی)

از دیدگاه هراکلیتوس اضداد سازنده جهان هستند و جهان پر از نیروهای ضد بوده و همین ضد بودن سازنده جهان است.

تحت فشار بودن سیم‌های چنگ از دو طرف عامل این می‌شود که چنگ آواز خوش داشته باشد.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۱۳۴- گزینه «۱»

(فرهاد قاسمی‌نژاد)

اختلاف اساسی گرگیاس با سایر فلاسفه، در پذیرش یا عدم پذیرش واقعیت داشتن جهان است. فیلسوف جهان را واقعی می‌داند اما گرگیاس می‌گوید چیزی وجود ندارد (انکار واقعیت داشتن جهان).

(فلسفه یازدهم، امکان شفافیت، صفحه ۴۷)

۱۳۵- گزینه «۴»

(سیا پیغرزاده صابری)

براساس عقلانیت محض است که پی می‌بریم شکاکیت مطلق به معنای شک در همه دانسته‌ها منجر به تناقض می‌گردد یعنی درک تناقض همزمان بین دو امر نشان از استفاده از شناخت عقلانی محض است زیرا با اصل امتناع اجتماع نقیضین که از اصول بدیهی عقلی است به آن پی می‌بریم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دیدن دو امر متوالی صرفاً به معنای ادراک حسی آن است نه دریافت تجربی. دقت کنید که هیچ شناخت حسی به تنهایی شناخت تجربی نیست. گزاره‌های تجربی علاوه بر داده‌های حسی مطابق با اصول عقلانی علوم تجربی هستند؛ درحالی که در شناخت حسی صرفاً با استفاده از حواس سعی در درک امور ظاهری داریم پس اگر گفته بود با دیدن توالی بین دو پدیده پی می‌بریم که علت حرکت برگ درخت باد است، در این صورت گزاره تجربی داشتیم.

گزینه «۲»: پی بردن به اسرار و رموز طبیعت به واسطه شناخت تجربی یعنی همکاری حس و عقل صورت می‌گیرد نه صرفاً با شناخت حسی.

گزینه «۳»: ساختار خود استدلال قیاسی صرفاً با استفاده از شناخت عقلی محض حاصل می‌شود اما کسب مقدمات و محتوای آن ممکن است از سایر طرق و ابزارهای شناخت، مثل حس و قلب به دست آمده باشد.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شفافیت، صفحه‌های ۵۱ تا ۵۴)

۱۳۶- گزینه «۴»

(نیمه پواهری)

دکارت قائل به کاربرد عقل به‌عنوان یک موجود متعالی و برتر نیست و صرفاً آن را به‌عنوان دستگاه تفکر و استدلال مطرح می‌کند. بنابراین گزینه «۴» نادرست است. سایر گزینه‌ها مطابق با نظرات دکارت در باب روح و نفس است.

(ترکیبی، فلسفه یازدهم، صفحه ۷۳ و فلسفه دوازدهم، صفحه ۵۷)

۱۳۷- گزینه «۴»

(نیمه پواهری)

از نظر ارسطو - که بعدها هم فیلسوفان مسلمان آن را می‌پذیرند - رعایت اخلاق انسان را به سوی سعادت رهنمون می‌سازد اما شرط بسیار مهم برای چنین امری این است که خود عقل به میزان کافی رشد کرده و به درجات مناسبی از حکمت و معرفت نائل شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بررسی امور موجود و توصیف آن‌ها، نظیر این که در چه شرایطی انسان دست به فعل اخلاقی می‌زند، به عهده عقل نظری است. عقل عملی به خود «خوب و بد» و وضع احکام اخلاقی مختلف می‌پردازد و عقلی وضع‌کننده و بنیان‌گذار است؛ نه عقلی توصیف‌گر و کشف‌کننده!

گزینه «۲»: تشخیص خوبی و بدی و حکم دادن به کارهایی که باید انجام بدهیم و کارهایی که نباید انجام بدهیم، برعهده عقل عملی است، نه عقل نظری.

گزینه «۳»: از نظر فیلسوفان مسلمان منشأ گرایش به خوبی و گریز از بدی، نهاد و فطرت انسان است. گرایش انسان و تمایلات او چیزی برخاسته از درون و سرشت اوست، نه از جانب عقل.

(فلسفه یازدهم، انسان، موهبر افلاق‌گرا، صفحه‌های ۸۷، ۹۰ و ۹۱)

۱۳۸- گزینه «۲»

فیلسوفان ماتریالیست برخلاف فیلسوفانی همچون افلاطون و ارسطو و حکمای اسلامی، حسن و قبح را غیرذاتی و اعتباری می‌دانند و معتقدند که انسان آن‌چه را که برای او مفید باشد «خوب» و آن‌چه را برایش مضر باشد «بد» اعتبار می‌کند و بدین ترتیب اطلاق این الفاظ و مفاهیم بر پدیده‌ها کاملاً اعتباری است (تأیید گزینه ۲).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ماتریالیست‌ها حسن و قبح افعال را اعتباری می‌دانند؛ نه ذاتی.

گزینه «۳»: افلاطون و ارسطو حسن و قبح اعمال را ذاتی می‌دانند؛ نه اعتباری.

گزینه «۴»: از نظر فیلسوفان ماتریالیست، حسن و قبح افعال صرفاً اعتبار خود افراد هستند و حاکی از یک حقیقت واقعی خارجی نیستند که بشود با تجربه آن را کشف کرد. زمانی می‌توان گفت که با تجربه کشف شده که آن را به‌عنوان یک واقعیت اصیل و ذاتی بپذیریم؛ در حالی که از نظر ماتریالیست‌ها اصول اخلاقی ذاتی نبوده و اعتباری‌اند.

(فلسفه یازدهم، انسان موهبر افلاق‌گرا، صفحه‌های ۸۶ تا ۸۹)

۱۳۹- گزینه «۲»

حمل در قضیه «خداوند موجود است» حمل ضروری است؛ زیرا خداوند واجب‌الوجود است. اما توجه کنید که وجود جزء ذاتیات هیچ امری نیست و حمل وجود بر هیچ مفهومی اولی ذاتی نبوده و شایع صناعی است.

حمل در قضیه «آب مایع است» حمل اولی ذاتی است؛ زیرا مایع از مفاهیم ذاتی آب به‌شمار می‌رود. هر حمل اولی ذاتی یک حمل وجوبی است؛ بنابراین این حمل وجوبی (ضروری) به‌شمار می‌رود.

حمل در قضیه «دایره پنج‌ضلعی وجود دارد» امتناعی است و دایره پنج‌ضلعی ممتنع‌الوجود است. اما این به حمل اولی انجام می‌شود، (زیرا دایره پنج‌ضلعی ذاتاً نمی‌تواند وجود داشته باشد و معدوم است).

(فلسفه دوازدهم، موهبات، صفحه‌های ۵، ۹ و ۱۰)

۱۴۰- گزینه «۴»

اصول «سنخیت میان علت و معلول» و «وجوب علی و معلولی» از فروع اصل علت به‌شمار می‌روند و علت با این اصول است که معنا دارد. انکار و نفی هر یک از آن‌ها به معنای وقوع صدفه و نقض اصل علت است. وقتی هریک از این اصول را انکار می‌کنیم، در واقع خود علت را نیز انکار کرده‌ایم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: انکار اصل سنخیت لزوماً به معنای انکار اصل وجوب نیست و برعکس.

گزینه «۲»: این مورد صرفاً مربوط به اصل سنخیت میان علت و معلول است.

گزینه «۳»: این مورد صرفاً مربوط به اصل وجوب علی و معلولی است.

(فلسفه دوازدهم، موهبات علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰)

۱۴۱- گزینه «۴»

اولین صورت‌های برهان نظم در آثار افلاطون یافت می‌شود. او معتقد است که: «یگانه سخنی که درباره نظم جهان و گردش آفتاب و ماه و ستارگان می‌توان گفت این است که کل جهان در زیر فرمان عقل قرار دارد.» و بنابراین نظم جهان را نشأت‌گرفته از وجودی عاقل یا همان خدای صانع می‌داند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: با وجود اینکه در یونان باستان فرهنگ چندخدایی رواج داشت و یونانیان برای هر پدیده‌ای خدا یا الهه‌ای قائل بودند اما آنچه افلاطون در آثار خود، خدا می‌خواند با خدای ادیان اشتراکاتی دارد و می‌تواند منطبق باشد.

گزینه «۲»: افلاطون خداوند را صانع و افعال او را هدفدار می‌داند؛ اما او را در این جهان و دنیای مادی قرار نمی‌دهد. او بیان می‌دارد که: «در سوی دیگر، نوعی از هستی وجود دارد که پیوسته ثابت است؛ نه می‌زاید و نه از میان می‌رود...» و با به کار بردن عبارت «در سوی دیگر» که مقصود آن عالم مثُل است، تصریح می‌کند که خدای مد نظر او در این جهان نیست.

گزینه «۳»: با اینکه خدا از نظر افلاطون نامحسوس و نادیدنی است، اما او معتقد است که با شهود عقلانی می‌توان او را یافت و از آن بهره برد.

(فلسفه دوازدهم، فرا در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۴)

۱۴۲- گزینه «۲»

در دوره اول حاکمیت کلیسا، بزرگان مسیحیت هرگونه فعالیت عقلی را در تقابل با ایمان دانسته و چون و چرا کردن عقل را عامل تضعیف ایمان می‌دانستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: این عبارت مربوط به دوره دوم حاکمیت کلیسا است، نه دوره اول.

گزینه «۳»: از قرن دهم تا سیزدهم که دوره دوم حاکمیت کلیسا و قرن‌های منتهی به رنسانس محسوب می‌شود، متفکران اروپایی روی به مطالعه و تتبع در آثار فلاسفه‌ای مانند ابن‌سینا و ابن‌رشد کردند ولی هدفشان از این کار تبیین عقلانی مبانی دینی بود نه تضعیف و انکار آنان.

گزینه «۴»: آنچه که در نهایت باعث جایگزین شدن عقل با دین شد متناقض بودن اصول و مبانی مسیحیت با اصول عقلی است نه تطابق آن‌ها.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه- قسمت اول، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

۱۴۳- گزینه «۴»

مخالفت با عقل‌گرایی در تاریخ اسلام به دو شکل عمده بروز پیدا کرده است: ۱- محدود کردن دایره کارآمدی عقل (رد گزینه «۲») ۲- مخالفت با فلسفه و منطق به‌عنوان دستاورهای غیراسلامی (رد گزینه‌های «۱» و «۳»); اما هیچ‌کدام از این مخالفت‌ها به معنای مخالفت با پیشرفت علم و دانش نبود.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه- قسمت دوم، صفحه‌های ۶۰ تا ۶۲)

(علیرضا تقی‌پور)

(نیمه پواهری)

۱۴۴- گزینه «۲»

(هسین آفونری، راهنمایی)

ذات نخستین و مبدأ جهان و نورالانوار همه از صفات خداوند هستند و فقط صفات خداوند هستند.

اما در فلسفه سهروردی اساساً مفهوم نور به جای وجود به کار می‌رود و همه موجودات دارای حقیقتی نورانی هستند.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه ۸۴)

۱۴۵- گزینه «۳»

(حسن صدری)

اصالت وجود یعنی آنچه در خارج تحقق دارد و دارای مصداق واقعی است، وجود است. یعنی آنچه در خارج منشأ اثر است، وجود است و واقعیت خارجی مابینا و مصداق وجود است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ماهیت نیز چون منشأش همان وجود است، پس منشأ خارجی دارد. پس این گزینه به طور خاص به اصالت وجود اشاره ندارد.

گزینه «۲»: وجود منشأ انتزاع چیستی است نه برعکس.

گزینه «۴»: اینکه مفهوم وجود از مفهومی دیگر انتزاع نمی‌شود؛ دلیلی بر اصالت آن نیست. خود مفهوم وجود از موجودات در خارج انتزاع شده است؛ اما فرقی با ماهیت این است که وجود منشأ اثر در خارج است اما ماهیت منشأ اثر نیست.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه‌های ۹۲ و ۹۳)

اقتصاد

۱۴۶- گزینه «۴»

(سارا شریفی)

بررسی عبارات صورت سؤال:

الف) صحیح است.

ب) نادرست است. عبارت «ایده‌ها را به محصولات جدید، فرایندها و یا کسب و کارهای جدید تبدیل می‌کنند.» به ویژگی نوآور بودن کارآفرینان موفق اشاره دارد.

ج) نادرست است. کارآفرین باید توانایی مالی لازم برای راه‌اندازی کسب و کارش را داشته باشد.

د) صحیح است.

ه) نادرست است. عبارت «پس‌انداز و خوش‌نامی‌شان را با شجاعت و تدبیر، به میدان می‌آورند تا فعالیت اقتصادی جدیدی را راه‌اندازی کنند.» به ویژگی ریسک‌پذیری بودن کارآفرینان موفق اشاره دارد.

و) صحیح است.

(اقتصاد، کسب و کار و کارآفرینی، صفحه‌های ۵ و ۶)

۱۴۷- گزینه «۱»

(مهری ضیائی)

در سال ۱۹۴۷، ۲۳ کشور برای جلوگیری از اقدامات حمایت‌گرایانه کشورهای علیه یکدیگر و حفظ روابط تجاری بین خودشان قراردادی غیررسمی را امضا کردند که به نام قرارداد «گات» مشهور شد.

«حفاظت از منافع ملی»، عامل گسستن از پیمان‌های تجاری به شمار می‌رود.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه ۷۵)

۱۴۸- گزینه «۴»

(نسرین جعفری)

برای محاسبه درآمد باید توجه داشته باشید که تعداد کالای فروخته شده حساب می‌شود و نه تعداد کالای تولید شده، در نتیجه خواهیم داشت:

قیمت هر واحد $\times$ تعداد قطعه به فروش رفته = درآمد

میلیون تومان ۳۰۰ = تومان ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = $۳۰۰ \times ۱۰۰,۰۰۰$ = درآمد

در محاسبه هزینه‌های تولید، تعداد کالای تولید شده و نه تعداد کالای به فروش رفته، محاسبه می‌شود.

کل هزینه مواد اولیه و مزد برای قطعات تولید شده

هزینه هر واحد $\times$ تعداد قطعه تولید شده =

میلیون تومان ۴۲۰ = تومان ۴۲۰,۰۰۰,۰۰۰ = $۵,۰۰۰ \times ۸۴,۰۰۰$

تومان ۴۲۲,۰۰۰,۰۰۰ = $۴۲۰,۰۰۰,۰۰۰ + ۲,۰۰۰,۰۰۰$ = کل هزینه‌های تولید

میلیون تومان ۴۲۲ =

کل هزینه‌های تولید - درآمد = سود (یا زیان)

چون میزان هزینه‌ها از درآمد بیشتر است، بنابراین بنگاه اقتصادی متحمل ضرر و زیان شده است.

میلیون تومان ۱۲۲ - $۴۲۲ - ۳۰۰$ = سود (یا زیان)

(اقتصاد، کسب و کار و کارآفرینی، صفحه‌های ۸ و ۹)

۱۴۹- گزینه «۴»

(سارا شریفی)

در بازار عوامل تولید:

خانوارها صاحب و فروشنده عوامل تولید هستند.

بنگاه‌ها و دولت خریدار عوامل تولید هستند.

در بازار محصولات:

خانوارها و دولت خریدار کالاها و خدمات هستند.

بنگاه‌ها، فروشنده انواع کالاها و خدمات هستند.

(اقتصاد، ترکیبی، صفحه‌های ۴۶، ۴۷ و ۵۹)

۱۵۰- گزینه «۲»

(نسرین جعفری)

الف)

نفر ۱,۸۰۰,۰۰۰ = $(۲۵۰,۰۰۰ + ۲۰۰,۰۰۰) - ۲,۲۵۰,۰۰۰$ = تعداد شاغلان

درصد ۸۰ = $\frac{۱,۸۰۰,۰۰۰}{۲,۲۵۰,۰۰۰} \times ۱۰۰$ = $\frac{\text{تعداد شاغلان}}{\text{جمعیت فعال}} \times ۱۰۰$ = نرخ اشتغال

ب) متناسب نبودن تخصص نیروی کار با نیاز جامعه $\rightarrow$ بیکاری ساختاری

بیکاری در دوران رکود اقتصادی $\rightarrow$ بیکاری دوره‌ای

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ۸۵ و ۸۷)

۱۵۱- گزینه «۴»

(نسرین معفری)

الف) افزایش مصرف در زمان حال $\rightarrow$ پس اندازی برای سرمایه گذاری در ایجاد کارخانه ها نمی ماند $\rightarrow$ تولید و رشد اقتصادی در آینده کاهش می یابد $\rightarrow$ انتقال منحنی به منحنی شماره (۳) در سمت چپ
ب) افزایش نیروی متخصص و منشأ رشد اقتصادی $\rightarrow$ انتقال منحنی به منحنی شماره (۲)
پ) ترجیح دادن کالاهای نظامی به کالاهای رفاهی $\rightarrow$ حرکت بر روی منحنی مرز امکانات تولید شماره (۱) از نقطه B به نقطه A و به سمت افزایش کالاهای نظامی

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه های ۱۱۸ و ۱۱۹)

۱۵۲- گزینه «۴»

(مهری ضیائی)

بررسی موارد نادرست:

الف) برای دستیابی به نقاط روی مرز امکانات تولید، باید نحوه استفاده از منابع را تغییر داد تا اقتصاد کشور به کارایی برسد.
ج) برای رسیدن به نقاط خارج از مرز امکانات تولید باید منابع و ظرفیت های تولیدی کشور افزایش یابد.

(اقتصاد، مرز امکانات تولید، صفحه های ۳۷ تا ۴۱)

۱۵۳- گزینه «۲»

(نسرین معفری)

الف) هر نقطه بر روی نمودار خط بودجه، نشان دهنده مقدار کالای A و B است که فرد می تواند بخرد. در نقطه M فرد کل بودجه خود را به خرید کالای A اختصاص می دهد و دیگر پولی برای خرید کالای B باقی نمی ماند. در نتیجه بودجه فرد برابر است با:

واحد پولی $1120 = 8 \times 140 =$ میزان بودجه فرد

ب) با انتقال از نقطه E به نقطه D میزان خرید کالای A، ۲ واحد افزایش می یابد و میزان خرید کالای B، ۱ واحد کاهش می یابد، بنابراین هزینه فرصت انتقال از نقطه E به نقطه D، ۱ واحد کالای B است که از خرید آن صرف نظر شده است.

پ) در نقطه N فرد کل بودجه خود را به خرید کالای B اختصاص می دهد و دیگر پولی برای خرید کالای A باقی نمی ماند. در نتیجه خواهیم داشت:

قیمت هر واحد کالای $1120 = 4 \times B$

واحد پولی $280 = \frac{1120}{4} =$ قیمت هر واحد کالای B $\Rightarrow$

(اقتصاد، اصول انتخاب درست، صفحه های ۲۷ و ۲۸)

۱۵۴- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

الف) در نقطه (ه) میزان تولید کالاها: ۷۰۰ واحد کالای A و ۲۰۰ واحد کالای B است.
در نقطه (ب) میزان تولید کالاها: ۴۰۰ واحد کالای A و ۸۰۰ واحد کالای B است.

بنابراین: در نقطه (ه) میزان تولید کالاها در مقایسه با نقطه (ب): میزان تولید کالای A، ۳۰۰ واحد بیشتر است و میزان تولید کالای B، ۶۰۰ واحد کمتر است.

ب) در نقطه (و) میزان تولید کالاها: ۸۰۰ واحد کالای A و صفر واحد کالای B است. اگر بنگاه تصمیم بگیرد میزان تولید کالای A را به میزان ۱۰۰ واحد کاهش دهد، (در این حالت احتمالاً تقاضای مشتریان برای کالای B افزایش یافته است). میزان تولید این کالا برابر با ۷۰۰ واحد خواهد شد، یعنی در طول مرز امکانات تولید به سمت چپ و بالا حرکت خواهیم کرد و به نقطه (ه) منتقل خواهیم شد. در این نقطه میزان تولید کالای A، ۷۰۰ واحد و میزان تولید کالای B، ۲۰۰ واحد است. یعنی ۲۰۰ واحد به تولید کالای B افزوده می شود. هزینه فرصت این تصمیم ۱۰۰ واحد کالای A است که از تولید آن صرف نظر کرده ایم.

ج) تولید بر روی نقاط روی منحنی مرز امکانات تولید یعنی نقاط: الف - ب - ج - د - ه - و، کارا است.

تولید در نقاط زیر منحنی مرز امکانات تولید یعنی نقطه (ی) ناکارا است.
تولید در نقاط بالای منحنی مرز امکانات تولید یعنی نقطه (ز) غیرقابل دستیابی است.

د) در نقطه (د) میزان تولید کالاها: ۶۰۰ واحد کالای A و ۴۰۰ واحد کالای B است.

در نقطه (ب) میزان تولید کالاها: ۴۰۰ واحد کالای A و ۸۰۰ واحد کالای B است.
بنابراین: هزینه فرصت تولید ۴۰۰ واحد کالای B بیشتر، صرف نظر از تولید ۲۰۰ واحد کالای A است.

(اقتصاد، مرز امکانات تولید، صفحه های ۳۷ تا ۴۱)

۱۵۵- گزینه «۳»

(مهری ضیائی)

بهبود عملکرد بازار: دولت علاوه بر حمایت از حقوق مالکیت و اجرای قراردادها، با وضع قوانین و مقرراتی ویژه در زمینه های مختلف می کوشد تا وجود اطلاعات و آگاهی های لازم را برای مبادله بین افراد تضمین کند، مثلاً شرکت های دارویی و غذایی نمی توانند پیش از انجام برخی آزمایش ها و اخذ گواهی معتبر محصولات خود را به بازار عرضه کنند یا افراد بدون دارا بودن صلاحیت های لازم به مشاغل مختلف وارد شوند.

ارائه کالای عمومی: به کالا و خدماتی که توسط افراد زیادی می تواند همزمان استفاده شود و شما نمی توانید مردم را از استفاده از آن محروم سازید، کالای عمومی گفته می شود؛ مانند خدمات آتش نشانی و تأمین نیروهای نظامی

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیست، صفحه های ۵۶ تا ۵۸)

۱۵۶- گزینه «۴»

(مهری ضیائی)

الف) درآمد حاصل از فروش منابعی همچون نفت و گاز و درآمد حاصل از ایجاد بدهی (یعنی از مردم قرض می‌گیرند یا آن‌ها را در طرح‌های عمرانی و سرمایه‌گذاری‌های دولت شریک می‌کنند) ناپایدار هستند.

ب) بررسی موارد:

گزینه «۱»: درست است.

گزینه «۲»: درست است.

گزینه «۳»: نادرست است؛ چرا که بازار محصولات برای بنگاه‌ها و بازار عوامل تولید برای خانوارها به عنوان منبع درآمد به شمار می‌روند.

گزینه «۴»: نادرست است؛ زیرا خریدهای دولت از بازار محصولات به عنوان هزینه‌های دولت شناخته می‌شود.

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد پیست، ۵۹، ۶۴ و ۶۵)

۱۵۷- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

میلیون ریال $8,000 = 320 \times 25$ ارزش ماشین‌آلات تولیدی

(ارزش ماشین‌آلات تولیدی) $\frac{40}{100} \times$ ارزش مواد غذایی

میلیون ریال $3,200 = \frac{40}{100} \times 8,000$ ارزش مواد غذایی

(ارزش ماشین‌آلات تولیدی + ارزش مواد غذایی) $\frac{3}{4} \times$ ارزش خدمات ارائه شده

میلیون ریال $16,800 = \frac{3}{4} \times (8,000 + 3,200)$ ارزش خدمات ارائه شده

(ارزش تولید افراد کشور که در خارج ساکن هستند) $\frac{1}{4} \times$ ارزش تولید خارجیان مقیم کشور

میلیون ریال $20 = \frac{1}{4} \times 80$ ارزش تولید خارجیان مقیم کشور

ارزش مواد غذایی + ارزش ماشین‌آلات تولیدی = تولید ناخالص داخلی

ارزش تولید خارجیان مقیم کشور + ارزش خدمات ارائه شده +

میلیون ریال $28,020 = 8,000 + 3,200 + 16,800 + 20$ = تولید ناخالص داخلی

$\frac{\text{تولید ناخالص داخلی}}{\text{جمعیت کشور}} =$ تولید ناخالص داخلی سرانه

ریال $700/5 = \frac{28,020}{40}$ = تولید ناخالص داخلی سرانه

ارزش کالاهای واسطه‌ای و مواد اولیه به کار رفته در تولید ماشین‌آلات و مواد غذایی در محاسبات تولید کل کشور لحاظ نمی‌شوند.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۰ و ۱۲۱)

۱۵۸- گزینه «۱»

(سارا شریفی)

میلیون تومان $25 \times 12 = 300$ خرید مواد اولیه برای تولید سالانه بنگاه

میلیون تومان $2 \times 7 \times 12 = 168$ = مجموع حقوق سالانه تمامی کارگران بنگاه

میلیون تومان $950 \times \frac{10}{100} = 95$ هزینه مالیات سالانه بنگاه

میلیون تومان $300 + 400 + 168 + 95 = 963$ هزینه سالانه بنگاه

هزینه - درآمد = سود یا زیان

(ضرر یا زیان) میلیون تومان $950 - 963 = -13$

(اقتصاد، ترکیبی، صفحه‌های ۸، ۹ و ۶۷)

۱۵۹- گزینه «۲»

(مهری ضیائی)

بیکاری دوره‌ای، بیکاری است که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. در دوره رکود، تولید کاهش می‌یابد و به همین دلیل شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در دوره رکود، درآمد مالیاتی دولت به دلیل بیکار بودن کارگران و کاهش تولید شرکت‌ها کاهش می‌یابد.

گزینه «۳»: با کاهش تولید و پدید آمدن رکود، کارگران کمتری هم مورد نیاز است و سرمایه کمتری مورد استفاده قرار می‌گیرد.

گزینه «۴»: وقتی یک اقتصاد منابع غیرفعال دارد، هیچ احتیاجی به انتقال منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگری نیست.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه‌های ۸۴، ۸۵، ۸۷ و ۸۸)

۱۶۰- گزینه «۳»

(مهری ضیائی)

الف) کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز) در سال ۱۹۴۴ تشکیل شد و نتیجه آن تشکیل بانک جهانی توسعه و صندوق بین‌المللی پول بود.

ب) بیل کلینتون رئیس‌جمهور وقت ایالات متحده آمریکا در طول مراحل امضای پیمان نفتا بیان کرد: «نفتا به معنی شغل و درآمد مناسب برای آمریکایی‌هاست. اگر من به این امر باور نداشتم، هرگز این معاهده را حمایت نمی‌کردم».

ج) کشور انگلستان در سال ۱۷۰۱، قانونی را در مجلس خود تصویب کرد که براساس آن واردات هر نوع پوشاک با ابریشم ایرانی یا هندی یا چینی به کشور را ممنوع اعلام می‌کرد.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه ۷۵)